

309/77

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5. నంబరము. ౫

జన్మ పట్టణము 1918 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 17వ తేది మంగళవారము

No 140

నంచిక గళం

మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసన 126 (రిజిస్టరు) ఆటో డిల్ బహార్. (రిజిస్టరు) కాబడినది.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like 'చిన్న సైజు (ఆర డ్రాం)', 'మధ్యరకము సైజు 1 డ్రాం', etc.

పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులొను దొరకును. దీనికి ఆ సేకమగు నకలు పెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు సీసామైన ను, కార్తవ్యము ఆటో డిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు ఈ ఆటో డిల్ బహార్ యొక్క నలకలుమును పరిశీలనచేయు గోరువారి దిగువవారి వాసినవో ఆటో డిల్ బహార్ గల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

సోదయించుట: ఆంగ్లంబుండియక డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ లెం. 155, బాహ్యుచిహీ పీఠి, బొంబాయి. మద్రాసు యెంబంటు: మెనాల్ పురసోత్తమాస్త్రి, వైవాహికాపీఠి, మద్రాసు.

మాంటేగ్యు సంస్కరణములు. మాంటేగ్యుగారు ప్రకటించిన సంస్కరణముల గ్రంథము ఆంధ్రభాషయందు ముద్రిత మగుచున్నది. గ్రంథము ఒక పక్షములోపున వెలువడగలదు. భారత రాజ్యాంగ జ్ఞానమున కీ గ్రంథము కల్పతరువువలె నున్నది. ప్రతి యాంధ్రుడును చదువతగిన గ్రంథము. డిప్యూ ఆక్టోప్రాసైజనందు 300 పుటలకు మించి యుండును. దీనివెల ఒక రూపాయ నాలుగణాలు మాత్రమే. పలయువారు వెంటనేదరఖాస్తులు రిజిస్టరు చేయుచుకొనవలెను. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము 7, తంబుకెట్టిపీఠి, మద్రాసు.

ఆంధ్రోద్యమము. మొదటి మై దాండ మహాజనసభలయందలి సన్మాన గంధూర్వముల, సభాభ్యుత్థుల, యువస్వామియులు, వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములుగలపు వెల రూ. 1-8-0. పోస్టజీకేటు. ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టిపీఠి, మద్రాసు.

బహుమతులు. రీలా లేక సురేంద్రనగరము: ఇందు శ్రీల మనశ్శై ర్యము కావల్సియుండును వర్ణింపబడినది రూ. 1-0-0 యశోధర: ఇందొక యాదుది తనమగనివైగల యనురా గమునకై పడరానిపాటుపడి యున్న తస్థితికడెచ్చును 0-12-0 మనోరము: మగడుపేట కేగి రాక్షసుడొడ్డ జిహ్వాకొననది సామర్థ్యముచే విడిపించి, శ్రీల పెండ్లిచేయును. 0-10-0 జగదేకరంధ: అన్నకై పడరానిపాటుపడి యున్న తస్థి వికారెచ్చు సామర్థ్యవతి కథ ... అ. 0-10-0 సహనోదరవాంఛ: తమ్మునకు బుద్ధిలేక కలహించినన అన్న సహింపకలయు ననుటను బోధించును. అ 0-4-0. అల్లెల రాట్టలమున కోర్వనికోడండ్ర ప్రలాపము: ఆత్మకొడండ్రను బాధించు విభములుగలది. అ. 0-2-0 మిత్రద్రోహము: ఆపద్భయధుడగు మిత్రునివై నిందకూపి కడకు పోయి జిహ్వాకొన్న వారిని గురించిన నకల 0-8-0 686 కలయువారు: కల్లెక బుక్ డిపో. 6 శంకరకృష్ణ శ్రీ పీఠి, పాపాలకాళు పేట, మద్రాసు.

ఆంధ్రవిద్యానిధి; విన్నపము. ఆంధ్రులయందు విద్యావ్యాపనము తృప్తి కరముగ లేదు. ఇంజనీరింగు వైద్యకళాశాలలందు విద్యార్థులకు ప్రవేశము దొరకుట చుర్లభము. ప్రవేశము దొరకినవారికి పోషణము చుర్లభము. ప్రస్తుతము ముగ్గురు విద్యార్థులు ప్రవేశమును బొంది పోషణకై అల్లాడుచున్నారు. విద్యాభిమానులు ఆంధ్రదేశాభిమానులు ప్రత్యేకము ఈ విద్యార్థులకు గాని ఆంధ్రవిద్యానిధికిగాని సహాయము చేయుటకు ప్రార్థితులు. దానములందెల్ల విద్యాదాన ముత్తమదానము. సొమ్ము సీక్రింది విరుసామాకు పంపవలయును. ఆంధ్రవిద్యానిధి కార్యదర్శి, 7, తంబుకెట్టిపీఠి, మద్రాసు.

అమృతాంజనము. ఎక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0 అమృతాంజనము. తలనొప్పుల మాన్పును. సార్వభౌమిద్వల భాగదోలును వాయువు బొట్ట బొట్టాల్పును. సువాసనగలిగి యుండును. ప్రతియుంట సుందరదగినది. అమృతాంజనం నొప్పులకు దివ్యమృతము. విజేతములలో కూడ దీనిని వాడుచున్నారు 109, ఫోరెస్టర్ షోపు బొంబాయి, తంబుకెట్టిపీఠి, మద్రాసు. శ్రీ దాదాభాయి నాగోడిగారి స్వరాజ్య మంత్రోప దేశము, జీవితము. 1288 వెల 0-4-0 భారతీవేద హవుస్, ఏలూరు. డాక్టర్. జె. కె. రావుగారి సుఖప్రదాయని. (1209) కుక్కనవ్వు, కనుమరొగము, గుండె జబ్బు, తలపోటు, మేహ, సవాయి మత్సలను పోగొట్టును. రక్తము ను కుభపరచి నరములకు మెదడుకు బలమును కలుగ జేయును. నెలకు సరిపోవు డబ్బా 1-కి వెల ర 5-0-0 మాత్రము. ధన్వంతరి ఆశ్రమము, 45 బిగ్ స్ట్రీటు, ట్రంప్స్ కేసీ, మద్రాసు.

ఇల్లు అమ్మకమునకు. వికాలమైన దొడ్డిగలిగి భాగ్య నిర్మలపడిన మొక మేడ యిల్లు అమ్మకమునకు గలదు. దొడ్డు తోటలు మొదలై నవి జేసికొనుట కనుకూలముగనన్నది. (1818) నెల్లూరు నవాబుపేట బహారు పీఠిలో గలదు. "ఓనర్ C/o హిందుపత్రిక, మద్రాసు" అని వ్రాయుదు.

ఆత్మజిజ్ఞాసా. కరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మసీతి. కష్టముల సహనమును గురించిన కాశ్మీరీచరిత్ర గ్రంథకర్త: డా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. డిప్యూ సైన్స్ చక్కని గ్రంథము వెల ర. 0-8-0 పేజీలకు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టబాక్సు 212, మద్రాసు.

కీర్తిమలయిన గోపాలకృష్ణ గోకతేగారి చక్కని రంగుల చిత్ర పటము ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0. వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్ట బాక్సు 212 మద్రాసు.

అమృతవతి 1154 మనోరంజకమైన నవల. విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమండలియందు బంగారుకరక ములను బొందిన కంచనవల్లి కనకమ్మ విరచితము. దీని వెల 1-4-0. గ్రంథకైతి మనోహరము. కథ రసవంతము. భావములు గంభీరములు. చదివి ఆనందించుటకు తగినది. చిరునామ: ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము 7, తంబుకెట్టిపీఠి, బి. టి. మద్రాసు.

202

రూపరత్న విలేజ్ కు డిజిటల్ రాత్రి 10 గంటలకు తిరిగి నవీన
దుః—నేటి ప్రధాన్ ముఖ్యమంత్రిగారు, పెట్రోలియం సాగు
అను, అమెరికా సాంక్రామిక కార్యదర్శి బేకరుగారు న
టుమి హెల్త్ ప్రవేశించిరి. ఇచట ప్రజలను తప్పించుట
జర్మనులకు కృత్యధర్మముగాదు. కాని 10-16 ఏండ్లుగల బా
రందలు ఇంతకు పూర్వమే వేరొకచోటికి గొంపోబడిరి. కృ
లను నిర్బంధించి వారిచే పనిచేయించుచున్నారు. అమెరికను
మి హెల్త్ ప్రవేశించునో అచ్చటి ప్రజలు వీరి రాక
జూచి యెంతయు సంతసించిరి దీనినిజేసి జర్మనుల వా
మచట వీరికి ఇష్టము లేదని గుర్తొక్రము. తక్కిన పట్టణముల
యందు కూడ ప్రజలు అమెరికనుల ప్రవేశమునకు చాల స
తనపడిరి.

అమెరికన్ పురోగమనము

లండన్, సెప్టెంబరు 15:—అమెరికన్ రంగమునందు సీతులు నేటిదిన మతిస్పృహకరముగ నున్నవి రూపరేఖలు తెలియచియున్నవి. నిన్నటిదినమునండి శత్రువులు 30 మైళ్ల వేగా ముఖమున 2 నుండి 3 మైళ్లవరకు పురోగమనము సల్పిరి. వేగ దశములమీద 2 మైళ్లదూరము ముందునకు జరిగెను. జర్మనులు వీనోరు మెట్టు రైలువేలను రేపించు స్థానమునకు వెనుకకు పోవుచున్నట్లు కనబడుచున్నది. మెట్టుపురమిప్పుడు దూరగామి ఫిరంగులకు గురియైయున్నది. సెంటు మి హేలరంగమునందు 6 శత్రుదళములు పనిచేయుచుండెను. వానియందలి సైనికుల మొత్తము 60 వేలు. అవసరమైనచో ట్యాంకు తిరుగుచుండు సైనికులు 35 వేలమంది గలరు. దోపిడీయందు ఏ శత్రు మగు సామగ్రియు 100 కలరే అధికములగు అనేకవిధముల ఫిరంగులను, వందలకొలది మరఫిరంగులను కందకఫిరంగులు నుండెను. మనవశమైన దేశమునందలి వంతెనలు పాడుచేయ జడకున్నవి. బ్రిటిషువారు సెంటుక్యంట్లను వాయవ్యమున నున్న మెస్సీమి అను స్థానమున వశపఱచుకొనిరి. పరానువారు నిన్నటిదినము 2500 మంది తైలను పట్టుకొనిరి. నేటివర్షా వృషా మన పంక్తి నారాయ, రెంజీకోరు, బామాంటు, డాన్కోరు, ఆటోటెంప్లియర్లు, ఆబాకోరులమీదుగా వచ్చి ఆచుట్టనుండి పూర్వపంక్తివీధి పోవుచున్నది. మెట్టు ఫిరంగులు పనిచేయుచున్నవి.

క్యాంప్రదేశము.

లండన్, సెప్టెంబరు 14:—బ్రిటిషు శిబిరములనుండి నేడు రూపరేఖ విశేషముడిట్లు కనిపించినాడు:— క్యాంప్రదేశమున శత్రువులు తీవ్రముగ నున్నవారు. ప్రెస్కాట్టుకు తూర్పు గ నిన్నటి సాయంకాలము శత్రువులు ముట్టడిని సల్పిరి. మా స్థానములలో కొంతమంది శత్రువులు చొరబడిరి. కాని శత్రువుల వ్యూహములను బరిచి వారిని తొలగించితిమి. గోజీకోర్లు అడవికిని, గ్రామమునకు నడుచు జర్మనుల ద్రావకపు అగ్ని ప్రయోగించి పోరుసల్పిరి. ఈ అగ్ని ద్రావకమునుండి తప్పించుకొనుటకు మా సైన్యములు వెనుకకు మరలి కందకమును కాపాడకొనవలసి వచ్చెను. పిదప మాశత్రువుల దళములు శత్రువులకు కొంతవృత్తమును కలుగజేసెను. లావర్డురుదగ్గర మా వేగుస్థానముల నుండి కొంచెము వెనుకకు మరలితిమి. కాల్పులముల ముట్టడి తో స్వేచ్ఛగ నెదుర్కొనుటకు మాశత్రువుల దళములకు అన కాళమును కలుగజేసినారము. కాల్పులముల ముట్టడి నిన్ను యోజనమైనది.

మొయిస్సేమి వశమగుట.

లండన్, సెప్టెంబరు 15:—(సాయం 10.50 గంటలు) బ్రిటిషు శిబిరములనుండి రూపరేఖ విశేషము డిట్లు తెలుపుచు న్నాడు:— క్యాంప్రదేశపుకు పోవు మార్గమున కడ్డుగ నిన్ను సాయంసమయము అగు సరికి వెనుక సైన్యభాగము నుండి 200 మంది శత్రువులను బంధించితిమి. హిందెంబర్గు పంక్తిలో చాలమంది సైనికులు మాశత్రువులకు బలి అయిరి. మాప్రెస్కాట్టు గోజీకోర్లువద్ద నున్న స్థలము అంతయు శత్రువులకు పాటుల గొతులతో నిండియున్నది. వర్షములు కురిపింపజేయున గురియుంటే ఈ గోతులన్నియు మడుగులయి నవి. అందువలన వారు వీటినివదిలివేయవలసివచ్చెను. నేటియందయ మన మొయిస్సేమి మాస్కోవ్మైసెడి. మాముందు సేనకును సెంటుక్యంట్లనుకును 4 మైళ్లకంటే తక్కువదూరము గలదు. జర్మనులకు సైనికులసంఖ్య చాల తగ్గిపోవుచున్నది. స్వదేశ మందు జాతీయ సేవకు పయోగించు స్త్రీలు, బాలురు సైన్య పంక్తి వెనుక ప్రదేశములకు రప్పించబడిరి. సహాయ సేవకై 16 ఏండ్ల బాలురు సిడెక్ ప్రదేశమునందు వినియోగింపబడు చున్నారని తెలియుచున్నది.

జర్మను ప్రకటనము.

లండన్, సెప్టెంబరు 15:—జర్మను అధికారుల వాయువాత్మ ప్రకటనమునం నిట్లు కలదు. వాక్ కాన్స్టాంట్టు అను వాని సేన ఎయిలెట్టి ఎయిసినదులకు నడుమను ఎల్లిమాంటునందు అతితీవ్ర మగు యుద్ధమును సలుపుచున్నది. శత్రువులు లాఫో నుకు తూర్పునకున్న. కొండపై పురోగమనము సల్పిరి.

వెంబర్లను కేసు.

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—వెంబర్లను బిల్లింగు కేసుకు సంబంధించిన విల్లున్సువార్తలను భర్తయిందగా మరయొకని వెండియాడిన సేనమున కామెకు 9 నెలలు శిక్ష విధింపబడెను.

జర్మనుల అసత్యపునంద.

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—మేము బోచీవైమానిక చిహ్నములను వినియోగించుటచే జర్మను కాల్పులు ఇనుపవిరు దములుగల (విరక్ కాసెను) విమానములపై తమఫిరంగులను ప్రయోగింపవలసివచ్చె ననియు జర్మనులు మిత్రమండలివారిని నిందించుచున్నారని రణరంగముందున్న విశేషాలు తెలుపు చున్నాయి. కాని లూడెక్ డార్బు సేనానిగారు ఇట్లు నిందించ గూడదని ఆజ్ఞాపించుచు ఇంతవరకు శత్రువులు(మిత్రమండలి) మాజాతీయచిహ్నములను ఉపయోగించినట్లు రుజువుచేయుటద లేదని నుడివెనటుల సి. ఎం. గజలులో నున్నది.

అంతరాత్మ ఆక్షేపణలగులవారితద్ద మమ్మ కొలు పులో నియమించగూడదని ఇంగ్లాండులో పడమటిభాగమందు బండిలుగ నున్న జర్మను సైనికులు సమ్మతజ్జరి.

అమెరికన్ల ప్రశంస.

పారిసు, సెప్టెంబరు 16:—జర్మనులకు తొందర గలి గించుటయందు అమెరికనుల చాకచక్యమును పరాను విశేష కులు ప్రశంసించుచున్నారు. ఇందుమాలముగ జర్మనులు పదాతి సేనను అపాయనీతియందు వెనుక వదిలివేసి ఫిరంగులను ఫిరంగిదళమును త్వరగా రెప్పించుట కారణించిరి. అపదాతి సేనలు మాఫిరంగులకు గుటియ్యెను. జర్మను లెంత శ్రద్ధ వహించినను అమెరికనులు పట్టుకొన శత్రు ఫిరంగుల సంఖ్య అధిక మగుచున్నది.

వెసి డెంటు విల్లును గాల్గొనకం.

వాషింగ్టన్, సెప్టెంబరు 14:—మనబాలురు (సైనికులు) మన మాసింపినదాని నాచరింపగలిగిరి. దానిని ప్రశంసాపాత్ర ముగగూడ గావించిరిగాన వారి నాయకునిగూర్చియు వారిని గూర్చియు మే ముహూంకుచున్నామని (వెసి డెంటు విల్లును గారు జనరలు పెర్సింగుగారికి కఠివాత్త నంపిరి.

పారిసుపై విమానములదాడి.

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—నేటి యందయము పరాను వారు విమాన ఫిరంగుల అగ్నిని బరపుచున్నను శత్రువిమానము లనేకములు పారిసు నగరముపై బాంబులనువేసెను. కొండటికి ప్రాణనష్టమును గాయములను కొంత సామగ్రి నష్టమును గలిగెను.

బ్రిటిషురంగము.

లండన్, సెప్టెంబరు 15:—బ్రిటిషువారి ట్లు ప్రకటించిరి:— నేటియందయము చిన్నయుద్ధములందు సెంటుక్యం ట్లను వాయవ్యమున మెస్సీమి అనుస్థానమును ఆగ్రామమునకు ఆగ్నేయమునకు తూర్పునకు కందక ప్రదేశాని వశపఱచుకొని అనేకములగు మరఫిరంగులను తైలనుపట్టుకొంటిమి. ఆగ్రాను కాంప్రదేశమున దక్షిణమునందు అనేకస్థానములయొద్ద శత్రువులు తీవ్రముగ ఫిరంగులను గాల్పిరి.

నిన్నటిదినము శత్రువిమానములు విశేష మగపనిచేసెను. మేము 4 శత్రువిమానములను ధ్వంసముచేసి రెండు (ఇద్దటికి స్థానముగల) విమానములను నెలగూల్పితిమి. ఈపని లిల్లీకి దక్షిణముననున్న ఒక విమానాలయమును మేము చాలదగినవరకుండి ముట్టడించుచుండగా జరిగెను. 2 బ్రిటిషు విమానములు కన బడుటలేదు. కడచిన 24 గంటలందును రిటన్నుల బాంబులను వేసితిమి.

ఓటోసిమర్మను పండితుని పట్టుకొనుట.

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—ధియ్యకోరులో అమెరికా వారి జర్మను పండితుని పట్టుకొనిరి. ఇతడు విషవాయువును కనిపెట్టినవాడు. మరయొకరూ నూతన మారణ సాధనము నితడు కనిపెట్టుచుండె నని తెలిసినది.

వాను ఎగ్జుబర్గరు

అమెస్టర్డం సెప్టెంబరు 14:—ఇతడు అక్షేప్తపత్రికా ప్రతినిధితో తన యభిప్రాయమును తెలుపుచు సంధి త్వరలో జరుగవచ్చునని నుడివెను. తెల్లియమును మరల నిచ్చివేయు టను గూర్చి ప్రతికూలభావము లేదు. దానిని ముఖ్యముగా నీయదగినదే. యుద్ధము మరికొంతకాలము జరిగినచో ప్రపంచ మునం దంతటను ప్రజల అల్లరులు మొదగును. యుద్ధాంత రము సేనలను చీల్చుటయొను ప్రపంచసంఘము నేర్పరుచుట యొను సమచితము లని ఆతడు నుడివెను.

బ్రిటిషువారు రెండుమైళ్లు ముందుకేగట.

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—రాత్రి ఇరవైను కామినిసు కాలవయొద్దపోరి మేము 2 మైళ్లు ముందుకుపోతిమి. చాల మందిని మర ఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి. మోవర్సు గావల్లల ప్రాంతమున దాడులు జరిగినవి. సదిగాబీ ఓడీల్ల సమీప మున క్రొత్తస్థానముల నేర్పరచితిమి బ్రిటిషువారు తెలిపిరి.

అమెరికన్ ప్రకటనము.

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—నిన్నటిరాత్రి అమెరికను అధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి:— సెంటుమిహేలు రంగమున తీవ్ర మగు విమానయుద్ధమును ఫిరంగియుద్ధమును జరిగెను. ప్రాతః కాలమున శత్రువులు సెంటుమిహేలయొద్ద ప్రతియుద్ధము సలు పక దానిని నులభముగ నోడించి మోసెల్లనది ఎడమగట్టున తైలను నశేకులను పట్టుకొంటిమి. మనపంక్తిని 1, 2 మైళ్లు ముందుకు జేర్చితిమి. ప్రస్తుతము మన పంక్తియందు విల్లీ, నారాయ పురములును చేరియున్నవి. వాల్మీకవరకు మన పంక్తిని వృద్ధిచేసికొనుటవలె 72 ఫిరంగు లధికముగ లభ్యము లయ్యెను. శత్రువులు వెనుకకు పాటిపోవుచు తొందరలో వదిలిపోయిరి. వీనిలోగలనీ ఇంతవరకు పట్టుకొనిన ఫిరంగుల సంఖ్య 200 అగుచున్నది.

పరాను ప్రకటనము.

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—నిన్నటిరాత్రి పరానువారి ట్లు ప్రకటించిరి:—నిన్నటిదినము వాతావరణము బాగుగనుండి నందున తీవ్రవిమానయుద్ధమున కనకాళముగలిగెను. అతితీవ్రము లగు విమానయుద్ధముల నేకములు జరిగెను. అందు 14 శత్రువిమా నములు నెలగూల్పబడెను. 7 చిన్న విమానములు తగులబెట్ట బడెను. ఆకాళమునండి శత్రు సేనలపై మరఫిరంగులను గాల్పి శత్రు మూకలపై రిక్కి టన్నుల బాంబులను వేసితిమి. రాత్రి యందు లోక కాన్స్టాన్సు మున్నగు రైలుస్టేషనులపై 28 టన్నుల బాంబులను వేసితిమి. ఆయుధమునికి ఆగ్నేయమున శత్రువులు మజల తీవ్రముగ ప్రతియుద్ధము సలిపిరి. ప్రతివో టను మన స్థానములను నిలుపుకొంటిమి. నేటిదినము వాసేలవ్ కు తూర్పునకున్న పీఠభూమిని వశపఱచుకొని ఇంకను దక్షిణ మున మోంజీను మైదానమును దాటి పురోగమనము సలిపి సెల్లెన్ సర్ ఎయిసు అను పర్వతభాగమునకు ఈకాన్స్టాన్సు గల శిఖరమును వశపఱచుకొంటిమి. నిన్నటి ఉదయమునండి యంతవరకు 3500 కంటే అధికముగ తైలను పట్టుకొంటిమి.

తీవ్రయుద్ధము

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—పరానురంగమునండి రూ టు విశేషి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:—ఆదివారముపాడు వెయ్యిల్లియొద్ద నున్న టైగర్ అడవియందు అతితీవ్రయుద్ధము జరిగెను. అందు పరానువారు శత్రుప్రతిభుటను నతిక్రమించి తమపంక్తిని ముందుకు జేర్చిరి. జనరలు మోంజీనుగారు వా సెలకోరు తూర్పున 154 కొండను జయించిరి. మోంజీను అను స్థానము సాయుధమై మాబూన్సురోడ్డున మెయిక్ డెస్ డేన్సు చివరనుండి 2 కిలోమీటరులవరకున్న స్థానమున నున్నతీవ్ర దేశమైయున్నది. పరానువారు సాస్సీ, జోయ్కోయలయందు అత్యున్నతమగు 169-వ కొండను వశపఱచుకొనిరి. చుట్టును బడియున్న శత్రుక శిబిరములను చూడగా శత్రువుల కపరిమిత వృత్తము గలిగినట్లు తెలియగలదు. జర్మను లిప్పటికిని జోయ్ పీఠభూమిని స్వాధీనమున గలిగియున్నారు గాని పరానువారి స్థానములను ఎత్తుస్థానమునండి చూడగలిగి యున్నారు.

ఇంగ్లాండు

ఇండియాదినసము.

లండన్, సెప్టెంబరు 14:—ముందు రాత్రి ఇండియా దినవ వర్ధంతి సందర్భమున ఫ్రెంచిప్రభువుగారు సోఫియాదత్తి పురాకోమారితు ఉత్తరము వ్రాయుచు 1914-1915 సం॥మున పశ్చిమరంగమున భరతవర్ష సేనల మహాసేనలను విశేషముగా ప్రశంసించుచు ఇట్లు వ్రాసిరి.—భరతవర్ష సేనలు మొదటవచ్చి నవ్వును స్థితు లతిదుర్భరములై యుండెను. భారతీయుల నెట్లో పిలిచి ప్రధానయుద్ధరంగమునకు దోడ్పడబంపి జర్మనువిజృంభణము నావలనలయుండెను. భారతీయుల యుద్ధవిధానమును, పట్టుదలయు సహనమును వారు భరతవర్ష సముద్రప్రయాణపు బడలికను బాపుకొనకమునుపే ప్రథమ ఈ పెనుయుద్ధమున ప్రస్ఫుటమయ్యెను. సముద్రప్రయాణసమయమున వారి నడవడిని చూడ యుద్ధకార్యమునకు వారి కొనగబడిన శత్రు అత్యమోగు

మై యుండెను. తరువాతి యుద్ధములందు ఇటీవల భారతీయ దళములు ప్రత్యేకముగా కార్యమున జేయుచు విశేష ప్రతాపముతో ప్రవర్తించిరి. భగత్ సింగ్ సేనకు పూర్వముండి యున్న యోధసాంప్రదాయమును వారు నిజపట్టి రని నిస్సంశయముగా జెప్పగలను. వారిని ఆకస్మికముగా ఉద్ధేశమునండి ఆతిథ్యకరమగు కాలమున పట్టించుకొని శతకాలపు కష్టములను గుర్తించుటకై గాని వీరి యుద్ధప్రశంస అత్యంతగౌరవకరమైనదిగ నున్నది. సేన యుద్ధరంగమున ఈ ప్రతాపవంతులగు సేనలతో గలసియుండినని సంతోషమున గర్వమున బొందుచున్నాను.

లాయిడ్ బాడ్మింటన్.

లండను, సెప్టెంబరు 16:— లాయిడ్ బాడ్మింటన్ ఆటోగ్రాము బాగుపడుచున్నది.

ఇటలీ

జకోస్టాపు నైస్వము.

జకోస్టానియను ప్రత్యేక జాతిగ నెంచబడుచున్న ఇటలీ వీరవని నిశ్చయించినది స్థానికులలోనున్న ప్రేక్షకులచేత విశేషభక్తులు తెలుపుచున్నాను. జకోస్టానియను సెప్టెంబరు రాజుగా రథవితిగ నుండును. ఇటలీలో జకోస్టానియ నైస్వము ఏర్పడును.

ఆస్ట్రీయా

ఆస్ట్రీయనుల నూతనోద్వము.

వాషింగ్టను, సెప్టెంబరు 15:—ఎస్సాసియేటెను ప్రెసు వార్తాప్రచారకసంఘమువారి కిట్లు ప్రకటించిరి:— ఆధికారవర్గములందు ఆస్ట్రీయనుల సందేహ సందర్భమున ఆధికారులందఱును ఆస్ట్రీయా యుద్ధమున పీనుచున్నదనియు, ఇప్పుడు నిష్ఫలమగు సందేహముతో కాలము వ్యర్థము చేయుకొని క్షితిగలిగినంతకంటె దివి సోమరు భావ్యమనియు, తలచుచున్నాను. యునైటెడ్ స్టేట్సువారి కేమైన చర్య తీసికొనుచో మిత్రులందరితో గలసి వారి కనుకలనుగు నిధులను పరిపాలించును. ఎల్లప్పుటికిని కలిసి ఏర్పడగలగు బాధ్యతలను నిర్వహించగలగారి ఉపన్యాసమున కడపటి వాక్యము లన్నిటికిని ప్రత్యుత్తరముగ నుండును. “మనము చేయవలసినది ఒక్కటి మాత్రము గలదు. బలము, పరిపూర్ణ బలము, అనంత మగు బలము” అని విల్సను గారు చెప్పియుండిరి.

జర్మనీ

జర్మనీ, బెర్లినుము.

లండను, సెప్టెంబరు 16:— బెర్లినుము యుద్ధానంతరమునకును తటస్థముగా నుండి జర్మను ఆధినివేశములను తిరిగి సంపాదించుటకు జర్మనులకు బోధ్యమో బెర్లినుమునకు రాజకీయాధికారాంతర్వేదియను యుద్ధానంతరము ఇచ్చెనను జర్మనులు నూచించినది జర్మనీయందు నమ్మబడుచున్నది. జర్మనులు కదలిపోవుచో మిత్రులందరివారు జర్మనుల ప్రక్కదళములపై బడవకుంట్లు చేయుటయే జర్మనుల యుద్ధేతమై యుండవచ్చును.

హిట్లర్ బర్గు పంక్తిని విడనాడుట.

పత్రికా వ్యాఖ్యలు.

లండన్, సెప్టెంబరు 18:— బెర్లిన్ లోనుండు ట్రైబ్యూను పత్రికా విశేషము కిట్లు తెలుపుచున్నాడు:— హిట్లర్ బర్గు పంక్తిని వదలక పోయినది ప్రజలకు సానునయముగ తెలుపవలెనని ఆధికారులు ఉత్తరువులు జారీచేసిరి. ప్రాంతవర్తకానికి పత్రిక:— పర్యవగాము తేలు యుద్ధమున జర్మనులు సలుపుట హిట్లర్ బర్గు పంక్తి వర్గరకారు.

ఆహార సంక్షోభము.

లండన్, సెప్టెంబరు 18:— ప్రజలు ఆర్థిక సౌకర్యములు లేమి అభివృద్ధి లగుచున్నాను. ఆహారము చాల దుర్భిణియందున్నది. ప్రజలకు తిండి చాలకుండుటచేసి ఆపాయకరమగు స్థితియందున్నాను. ధరలు భారముగ పెరిగిపోయినవి. కర్మకరుల ఆరోగ్యస్థితి చాల బలహీనముగను, ఆపాయకరముగ నున్నది. వీరికి ఎక్కువ మాంసమును, ఉరలగడ్డలును కావలయును. ఇజారుల ధర 15 రెట్లు పెరిగినది. పూర్వము 4 మార్కులకు దొరుకునది యిప్పుడు 60 మార్కులకుగాని దొరుకుటలేదు. దీనితోడు పూర్వము మన్నెడు కాలముకంటె చాలతక్కువకాలము మన్నుచున్నది.

దీనిని బాగుచేయుటకుగానూ వీలులేదు. ప్రసియా రాజ్యపు నియోజకవర్గమునుగూర్చి ప్రజలు మండిపడుచున్నారు. వర్తక సంఘములపై (ప్రేమయూనియనులు) సాంగ్రామికలేఖా పరిశీలనలును, సైనిక కాపరాధికారులను ఎక్కువ ఆధికారమును చెలాయించుచున్నారు. ఈ ప్రకారముగ 12-వ తేదీని ఇంపీరియలు చాంసెలరు హర్టిలింగు ప్రభువుగారిలో వార్తాసాంఘిక ప్రతినిధులు నివేదించుకొనిరి. శత్రువులు బలహీనులగుటచేతను వారి ప్రయత్నములన్నియు భగ్నమగుటచే ఇప్పుడు ఆచూకముగ సంధి తేసికొనటం ఉచితముగ నుండగలదని ప్రతినిధులలో ప్రధానవర్తక తెలియజేసెను. రాజకీయ నాయకులను, ముఖ్యసేనానియు ఇట్టి సంధికొరకే ప్రయత్నించుచున్నారని హర్టిలింగు ప్రభువు ఆశయమొసంగెను. విజయములగూర్చి వీరందఱును విముఖులుగ నున్నారనియు తెలియజేసెను. ఆఫ్ఘనానువునువారు సమాన నియోజక హక్కును అంగీకరించినచో దానిని గర్హింపవలయు (హవులును) వెలిపిరి. సమావేశపు హక్కును హార్టిలింగు, తేఖాపరిశీలనగూర్చియు మరల యోచించబడునని దేశీయ కార్యదర్శి వాక్ వార్తార్థుగారు తెలియజేసిరి. ఇంతకింటి ఎక్కువ ఆహారము లభించుటనుస్సాధ్యమని ఆహార సరఫరాధికారి వాక్ వార్తార్థుగారు నడిపిరి. పాలు, కొవ్వునీరుకుటకై కొన్నాళ్లు మాంసాహారము లేకుండగ జరుగవలయుననియు నడిపిరి. నిరుద్యోగంబై ఈసంవత్సరము చాలపాడుగ నున్నది. భాగ్యము మాత్రము నూటికి 15 వంతుమాత్రము బాగుండెను. గుస్తులకు బదులుగ మరి దేనినైన వాడుకొనవలయునని రాజ్యాంగకార్యదర్శి వ్యాకర్ వాక్ వార్తార్థుగారు తెలిపిరి. పనిచేయుగంటలకు తగ్గించువిషయమై యోచించెదమని యుద్ధకార్యాలయపు యుద్ధోగి కర్నల్ బ్రాక్ గారునడిపిరి. కాని గనులపనివిషయమై ఏమియుచేయ వీలులేదు. ఆహారము, పనికాలముగూర్చి మంత్రిపుంపుడు నడిపినదానినిమాడ స్థితిగతులన్నియు ఆహారముగను, ఆకాభంగముగనున్నవని సాంఘికవాది ప్రతినిధి లీజెనుగారు తెలిపిరి. కర్మకరులు ప్రస్తుతపు గంటలప్రకారము పనిచేయజాలరు.

విమాన కార్యములు.

లండను, సెప్టెంబరు 15:— విమానమంత్రివర్గమువారిట్లు ప్రకటించిరి:— నిన్నటిదినపు ప్రకటనమున యుద్ధరంగమున బాంబులను వేయుటయే గాక ఈక్రింది కార్యములను జరుపబడినవి:— మెట్టుసాబ్లక్ మిద రెండు పర్యాయములు ముట్టడిసరిపిరైలువేస్తాననుమిదను, కర్నూసాపుమిదను, విషవాయునిర్మాణస్థానములమిదను పైనికలిగిరములమిదను నూటిగ బాంబులను వేసితిమి. జాతీ విమానాలయమున జయప్రదముగ ముట్టడించితిమి. నిన్నటిరాత్రియంతయు మెట్టుసాబ్లకు, కోర్నోలీను, ఎక్వేంజిసార్ బర్క్లెక్, క్రియోర్ లాటెరిక్ అను స్థానములను, ప్రస్కాటి, జాతీ స్థానములందలి విమానాలయములను తీవ్రముగ ముట్టడించితిమి. మెట్టుసాబ్లకు, కోర్నోలీను స్థానములందు ముఖ్యముగా రైలువే నిలయుటపై నూటిగ బాంబులనువేసి మెట్టు, క్రియోర్ లాటెక్, సార్ బర్క్లెక్ స్టేషనులయందును, ప్రస్కాటి విమానాశయమునందును అగ్నిగల్గించితిమి. నేడు స్ట్రీట్ గార్డుపై జయప్రదముగ బాంబులనువేసితిమి. 3 బ్రిటిషు విమానములు కనబడుటలేదు. ఈవిమానదాడియందు 20 శత్రువిమానములతో పోరు గలిగెను. ఇందు 2 నుమేము ధ్వంసముచేసితిమి. బ్రిటిషు విమానములన్నియు తిరిగి వచ్చెను. 24 గంటలలో 27 టన్నుల బాంబులను వేసితిమి.

బెర్లిను నగరపాలకసంఘము.

ఆంధ్రరాం, సెప్టెంబరు 18:— బెర్లిను నగరపాలకసంఘ సభయందు సాంఘికవాదులు ఆకలితో మాడ్చుచుండు ఆహారనియమములను గూర్చి మొత్తంపెట్టుచుండిరి. ఆఫ్ఘదళిక సంక్షోభము ప్రభవించెను. యుద్ధము ముగియవలసిన సమయమయ్యెనని యొక ప్రకటనము చేయబడగ సభ్యులు ఆత్మత్యాగముతో కరతాళముల వాయించిరి.

నీటిపన్ను వృద్ధిచేయబడుట

చేబ్రోలు రైతుల ఆక్షేపణ.

పొన్నూరు, సెప్టెంబరు 18:— చేబ్రోలు రైతుల మూలసంఘము సభ చేసి నీటిపన్ను వృద్ధిచేయు నూతన సందర్భమున ఆక్షేపణను ప్రకటించి ఈనూతన ఆస్వాదుమును దుర్భిరమున గనుకను, ఇందువలన ఆభార్య ఆసంతృప్తియు, అనవసరాంతోషమును గలుగున గనుకను దానిని వదలుకొనవలెనని ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించిరి. (తంతులన)

యుద్ధవివరణము.

వివిధరంగములలోని యుద్ధములను గూర్చి పరిశీలన చేసేవారమున వివరించిన విషయములు ఈనెల 16-వ తేదీని సిట్టాలో నిట్లు ప్రకటించబడినవి: ఇప్పుడు విజయము మనకునిశ్చయముగ కలిగి తీరును. బెర్లినునగరమును పట్టుకొనగలగుదుమని గూడ నిశ్చయముగా చెప్పవచ్చును. జర్మనుల సేనాబలమును చూచినచో నిది యుద్ధము కాకపోదు. పశ్చిమరంగమున నుమారు 190 జర్మను డివిజనులు మాత్రమే యున్నవి. డివిజనుకు 1850 మంది తుపాకులవారు మాత్రమే గలరు. చాల పటాలములలో 4 కంపెనీలు లేవు. 8 పటాలములు మాత్రమే యున్నవి. పశ్చిమరంగమున జర్మను సేనలోని తుపాకులవారు 11 లక్షల మంది మాత్రమే గలరు. 18 ఏడ్ల ఈసేనా 4 1/2 లక్షలమంది ఈనెలలో వచ్చెదరు. రష్యులండి చురికొందఱును గాయములు కుడిరినవారు కొందఱును జర్మనీలో పనులలో నుండి పంపబడినవారు. మరి కొందఱును నుండురు. జర్మనులమొత్తము నిలవనేన యంతకంటె మరేమియునులేదు. గత రెండుమాసములలోను 250 సాయుజ్య జర్మనులు తలవడిరి. వారికి నష్టము హతులు తుదకు 5000 మంది బండిలు 2000 మంది. ముందు రెండునెలలలో గూడ వారికి నష్టమింతకంటె సేమియును తగ్గదు. ఈ రీతిగా యోధసంఖ్య జర్మనులకు తుదకునాచకముగా నున్నది. వారిసేనలో విధేయతయును చైత్ర్య శైత్ర్యములును తగ్గి పోయినవి. వారికి యజమానులయందు విశ్వాసములేదు. రణము చేయదగిన స్థితిలో లేరు. తాము బలహీనులమని గ్రహించుకొనుచో సామగ్రులను కదలి యూరక ఎవ్వరును పాపిసోవ నంగీకరించరు. జర్మనుల దౌర్బల్య మింకను పెచ్చుగలదు. మిత్రులందరిబలము క్రమక్రమముగ పెచ్చుచున్నది. మిత్రులందరి యోధసంఖ్య చాల పెచ్చుగానున్నది. వారిచైత్ర్య నశ్యధికము. జర్మనుల పలాయనము మిత్రులందరి కనుకూలుగాని నిజయును మిత్రులందరి వాస్తవము కాగలదు.

బాంబులలో కల్లు సారాయి మున్నగు మద్యపానముల వర్తకము:— కల్లు, సారాయి మొదలగు మద్యపానముల చిల్లర వర్తకము, చిల్లర వర్తకపు హక్కులలో బాంబుల దొరతనమువారు కొన్ని మార్పులు చేసిరి. ఈ మార్పులవలన కలిగెడు జాస్తి లాభపు ద్రవ్యము ప్రారంభ విద్యా వ్యాపకమునకును, పరిశుభ్రతా వ్యాపకమునకు వ్యయపరపబడుటకు గూడ నిశ్చయింపబడినది. వచ్చిన జాస్తి లాభపు ద్రవ్యములో నూటికి 75 వంతున పల్లెలలో ప్రారంభ విద్యా పాఠశాలలు తెలుచుటకును, మ్యూనిసిపాలిటీ నగరములందును బాంబుల నగరములందును ప్రారంభ విద్యా పాఠశాలలు తెరుచుటకును ప్రారంభ విద్యా పాఠశాలలో జాభ్యాయుల నెల వేతనములు చేయబడుటకును, నిచ్చు జాతుల వారికి నైకమిచ్చి విద్య గలపుటకును (ట్రెయినింగు స్కూలు) ప్రారంభ విద్యాపాఠశాలలోపాఠ్యాదులకు భవనములు మొనగుటకును వెచ్చింపబడుటకు తీర్మానింపబడినది. మూలముగావచ్చు లాభములో నూటికి 50 వంతున రాజ్యపు మూడు సంవత్సరములలో ప్రారంభవిద్యా పాఠశాల భవనములు నిర్మాపించుటయందును, ప్రారంభవిద్యా పాఠశాలలోపాఠ్యాదుల తెయినింగు పాఠశాలాభవనములు నిర్మించుట యందును ప్రారంభవిద్యా పాఠశాలలోపాఠ్యాదులకు కలవు భర్తీయులు ఇచ్చుటయందును వ్యయపరపబడుటకు తీర్మానింపబడినది.

నోటీసు.

ఉయ్యూరు యస్టేటు జమీందారు గారికి, ఏలూరు, బెజవాడ, గుంటూరు, నూజివీడు, ఆగిరి పల్లి గ్రామములలో యుండు కున్న బంగళాలు తోబలు ఖాళీస్థలములు 1918-వ సంవత్సరము నవంబరు నెలాఖరులోగా విక్రయించదలచి యున్నారు. గాన కావలసినవారలు వేలమువేయ రోజుకు రాకొరడమైనది.

ఏలం యే.జేదిన వేయునది తప్పిలు వెనుక నుంచి తెలియపరచడ ముపును. సదరు ఆస్తుల విషయములు తప్పిలు కావలసియున్నయెడల జమీందారుగారికి మాజూరు ఆఫీసుకువచ్చి గాని, వ్రాతమూలముగా వారికి వ్రాసిగాని తెలుసుకొనవచ్చును.

V. E. H. Office. M. APPA ROW,
NUZVID. For Zamindar.

సాంఘిక వార్తలు

(0)

కృష్ణానది వరదగట్టు:—కృష్ణానది వరదగట్టులన ఎప్పుడు ఏసయమున ప్రమాదములు కలుగునో కనిపెట్టితిరుగు పల్లికవచ్చు వరదకాళోద్యోగులను తిరిగి నియమించుటకు రెండవ సర్కిలు నూపరించెడిందు ఇంచినరుగారు గావించిన ఏర్పాటులు ఆమోదించబడినవి.

మార్చిపాండు అసోసియేషను-తిరువళ్ళి క్షేత్ర:- ఈ నెల 21 వ తేదీ కనివారము సాయంకాలము 5-15 నిమిషములకు పాండు హైస్కూలులో సింగరాచారి హాల్లో సంఘపు ఏడవ వార్షికోత్సవము జరుపబడును. ఆర్. ఎన్. అయ్యంగారు, బి. ఎల్. లా, వార్తాపత్రికల గూర్చి ఉపన్యసించును. గౌ. సర్ గార్డను ప్రాజరుగారు అగ్రాసవాధి పర్యయ వహించును.

బహిరంగ సభ:- ఈ నెల 19-వ తేదీ గురువారము సాయంకాలము 5-15 నిమిషములకు ఘోషేలు హాల్లో యొక బహిరంగసభ జరుగును. ప్రస్తుతము చెన్నపురి నుండును రాజధానియందలి ఇతరనగరములందును గల ఆర్థికపరిస్థితుల గూర్చి యాలోచించి, లూటీలు, బంధిపోటులు తగ్గించుటకు వై సభవారు ఏర్పాటులు గావించును.

తపాలానోటీసు:- 'మహారాజా' మైబుష్టిమరు మీద తిన్నగ పోర్టు బ్రెయరుకు పంపబడు రిజిస్టరుకాని తపాలు ఈ నెల 20-వ తేదీ శుక్రవారము ఉదయము 9-20 నిమిషములకు చెన్నపురి జనరలు తపాలాఫీసులో బడవేయవచ్చును. బంగళా, రిజిస్టరుతపాలు మాన్యగునవి 19-వ తేదీ గురువారము సాయంకాలము 5 గంటలవరకు జనరలు తపాలాఫీసులో వడవేయవచ్చును.

పరిస్థితులకుదగిన ఏర్పాటులు గావించుట:- అహారపదార్థముల ధరలను ప్రస్తుతపుస్థితిగతులను విచారించి చెన్నపురి కామగ్గు చేంబరువారితోను ఇతరసంఘముల వారితోను పరిస్థితులకు దగిన ఏర్పాటులు గావించుటకు సర్ ఆలెగ్జాండరు కార్డున్, గౌ. రాజగోపాలా చారియరుగార్లు చెన్నపురికి వచ్చెదరని తెలియవచ్చుచున్నది.

నాయుడుగారు:- నా

18-వ తేదీ బుధవారము సాయంకాలము 5-15 గంటలకు హైకోర్టు వకీలు వేమనరపు రామదాసు పంతులు, బి.ఎ. బి.ఎల్., గారు కాలిదాసుని సాంఘికాదర్శములను గూర్చి యుపన్యసించెదరు. హైకోర్టు వకీలు పురాణము శాగభూషణము పంతులు, ఎం.ఎ. బి.ఎల్., గారు గ్రాసవాధిపర్యయ వహించెదరు.

20-వ తేదీ శుక్రవారము సాయంకాలము 5-15 గంటలకు దివ్యజ్ఞానసమాజగ్రంథాలయాధికారి యల్లాడి మహాదేవ శాస్త్రి, బి.ఎ., గారు మన యాచార్యవరమూలను గూర్చి యుపన్యసించెదరు. హైకోర్టు వకీలు పేరి శారాయణమూర్తి పంతులు, బి.ఎ. బి.ఎల్., గారు గ్రాసవాధిపర్యయ వహించెదరు.

22-వ తేదీ యాదివారము సాయంకాలము 5 గంటలకు కాకినాడవాస్తవ్యులు కార్పెర్ల క్రిష్ణాచార్యులు నాయుడుగారు గణితవేదాంతశాస్త్రములకు గల సంబంధమును గూర్చి యుపన్యసించెదరు. ప్రా.వె.సం. పి.లక్ష్మీవరసునాయుడు బి.వి.గారు గ్రాసవాధిపర్యయ వహించెదరు.

ఈ యుపన్యాసము వరుసగా కొన్ని దినములు జరుగవచ్చును.

వృత్తాంతములు

ట్రాబరీబిల్లులు:- 6, 9, 12 నెలలు వాయిదాలు గల ట్రాబరీ బిల్లులు వేటినుండియు రాజధానుల బ్యాంకులలో బటు వాదా చేయబడును.

జె. పి. థామస్ గారు:- పంజాబు దొరతనమువారి ప్రధాన కార్యదర్శి యగు జె. పి. థామస్ గారు సామ్రాజ్య కావన నిర్మాణ సభాఅదనపు సభ్యులుగ నియమించబడిరి.

భార్యభర్తల స్వవాత్సవ తేదీకొనుట:- క్రొత్త వివాహము చేసికొనిన నాయకు జాతిభార్యభర్త లిరువురు తిరువేండ్రమునుండి త్రిచేపల్లె జేవాలయమునకుతోయి యచ్చట స్వవాత్సవగావించుకొనిరి. వారల్లు గావించుకొనుటకు కారణమేమో తెలియలేదు.

ఇండియాచేత కార్యదర్శిగారి సందేశము:- బాంబాయి శ్రీ యుద్ధబుజుదినమున కలిగిన జయమునకు తామును తల్పింబంధులను అభినందింపబడుచున్నారు. చేయబడిన కార్యమునకు కలిగిన ఫలమె గొప్ప బహమానమై యున్నది అని ఇండియా చేత కార్యదర్శిగారు వెల్లిగొండక ప్రెస్బిటేరియంకి తంలివార్తను పంపిరి.

బెంగులండ్ల మధ్య పడి నలిగిపోవుట:- బాంబాయి దేగను విడిచి పతులను వేటాడు షేక్ షర్ గనిఅను వాడొకడు ఈ నెల 4వ తేదీనహరము వేటాడుచు రెండురైలుబండ్ల మధ్యనుండి త్పించుటలో వాటిమధ్య పడి నలిగిపోయెను. ఆసుప్రతిలో మరణించెను.

ట్రాబరీగరమును 5 రూపలకు జేరువజెట్టుట:- విక్టోరియా గార్డెన్సుకు సమీపములో నిగ 5 యొక సాక్వాక్విశ్రీ వ్రజపు ట్రాబరీగరమును దొంగిలించి 5 రూపాయలకు జేరువజెట్టెను. సామ్యు బదులిచ్చుటకు వై నెన్న పొందిన యొకని రము బయలుపడినది.

సద్గుణము:- యుద్ధగుణమునకు వంగ రాష్ట్రమువారి ధనసహాయము చేసినందులకు బాంబాయి రాష్ట్రము సోదర రాష్ట్రమువారి నెంతయు ప్రశంసించు తాము వెనుకబడితిమని చింతింపుచున్న నారు తెలియచ్చుచున్నా రని విల్లింగ్టను ప్రభువుగారు ప్రభువుగారికి తంలివార్త నంపిరి.

గూను మహమ్మదీయసభ నిలుపబడుట:- ఈ నెల 5 మహమ్మదీయము గొప్ప సభను జరుపనెంచిరి. మీషనరు నాయకులతో మాటలాడిన పిమ్మట సభను నిలిపివేసిరి. మార్టిన్ నబ్బావమునకు లెప్టెనెంట్ గారు వారికి పోలీసు కమిషనరుగారి ద్వారా యిచ్చిరి.

మదరాసులో దోపిడి.

మదరాసులో దోపిడులు తగ్గిపోయినవి. కాని యొక ముందు అహారపదార్థము లెట్లు సప్లయ అగునోయని ప్రజలు కడుంగడు భీతావహాలై యున్నారు. దోపిడి అతితీవ్రముగ జరుగుచున్న సమయమున గూడ కొన్ని దుకాణములలో రు. 15 5 పళ్ల బియ్యము నమ్మిరి. ఇప్పుడు బహులలో వర్త సాధారణముగా రు. 15 4 పళ్ల బియ్యము నమ్ముచున్నారు. అవియినను బహు ముతకరకమైన బియ్యము. కొన్ని దుకాణములు దోపిడి జరుగునని భయపడి మూయబడినవి. మరి కొన్ని తరువాత తెరవబడినను వర్తకము చేయుటకు సరకు లేనందున మూయవలసి వచ్చినవి. పట్టణమందలి కొన్ని ప్రజే ములలో ప్రతిదినమును ఆదినమునకు కావలసిన బియ్యమును సప్లయచేయుట కడు దుర్లభమగుచున్నది. అధికారోద్యోగులు తమ కేక్తి వంచనలేక వర్తకులయొద్దకుండు నిలువనంతను తెప్పించి అమ్మించుచు ప్రస్తుతము ప్రజల దుష్కితిని బాతుటకు యత్నించినను ఇక మున్నందు కాలముగడచిన కొలదిని ఈ యేర్పాటు చిరకాలము సాగుట బహుకష్టసాధ్యము కాగలదు. కొంతమంది వర్తకులు తమయొద్ద నున్న సరకంతయు నమ్మివేసినపిదప యొక వర్తకమునందు విస్తారము లాభము లేదని తలంచి, వర్తకమునే చాలించుకొనుచుండిరి. అట్లయినచో అధికారులు మరింత బాగ్రత్తగలిగి బియ్యపు సరకు పట్టణములో స్తగ్ధుండ నిలువయుంచుటకు మరింత హెచ్చుగా పాటుపడవలసి వచ్చును. కడచిన 2 దినములనుండి తిరువళ్ళి క్షేత్ర ప్రజేమూలందు బియ్యపుసరకు అయిపోయినందున ఆలస్యము కాకుండ కార్పొరేషను మోటారుబండ్లమొక్క డ్డంగులలోనుండి బియ్యమును తీసికొనికల్లె సప్లయ చేయవలసినవచ్చును. ఇట్లయినచో గిడ్డంగులలోనుండు సరకు 1, 2 వారములలో అయిపోగలదని ప్రజలుభయపడుచున్నారు. కాబట్టి ఈలోపు గనెనుండి సరకు దిగుమతికానిచో పరిస్థితులు మరింతభయంకరరూపమును దాల్చునేమోయని సంశయముకలుగుచున్నది. రంగూనునుండి వారముదినములలో 2 స్టీవర్ల బియ్యపు సప్లయరానున్నదనియు అనసరకమిక్కిలారు మరికొంత సరకునకు తంలివార్త నంపిరియు తెలియచున్నది.

కార్పొరేషను డిపోలు

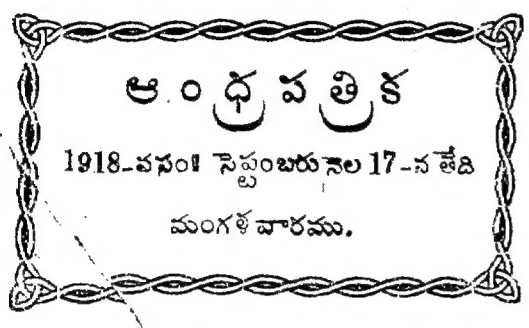
మింటువీధిలో పదార్థములసప్లయ కొరకు కార్పొరేషనువారిచే నేర్పరుపబడిన కమిటీవారు వాల్టాక్సుకోడ్సునందలి 10 దుకాణములను బియ్యపుడిపోల క్షేంద్ర మార్చి దుకాణదారులచే బియ్యము నమ్మించుచున్నారు. నెంట్లు డిపో నుండి యీ సబుడిపోలకు ప్రతిదినమును అమృతమునకై 100, 200 బియ్యపుబస్తాలు పంపబడుచున్నవి. ఈ సబుడిపోలలో బియ్యమును రు. 1-కి 4 పళ్ల చొో అమ్మించుచున్నారు. కొంతమంది బాముబారు వర్తకులు తిరువళ్ళి క్షేత్ర బియ్యపు సరకయిపోయిన దనియు, గాన తమకు కొన్ని బస్తాలబియ్యమును సప్లయ చేయమనియు కార్పొరేషనువారిని కోరగా, వారందుల కంగీకరించి బాముబారులో నొక డిపోను తెరచి రు. 1కి 4 పళ్లచొోవన బియ్యము నమ్మించుట కేర్పాట్లు గావించిరి.

పరిస్థితులు.

కార్పొరేషను డిపోలలో నమ్మించుటకై పల్లా గురు స్వామిశెట్టిగారు పూరీ, కటక్ ప్రజేమూల వర్తకులతో 10,000 బియ్యపు బస్తాలను సప్లయచేయించుటకై కంట్లాట్టు పుచ్చుకొనిరని తెలియచున్నది. ఈ పట్టణములో దినమునకు 4 కేల బస్తాలు వ్యయమగుననియు, ఇప్పుడున్న సరకు నిలువ 50 కేల బస్తాలన్నియు, 15 దినములలోపుల సరకంతయు అయిపోగలదనియు ఆయన మదింపు చేసినట్లు తెలియచున్నది. గోదావరి కృష్ణాజిల్లాలనుండి కొంత సరకును తెప్పింపవచ్చునని శెట్టిగారు చెప్పి నారు కాని ఆజిల్లా కలెక్టరులు సరకునువైకి ఎగుమతి చేయ వలదనియు తీరుపుచేసిరి. ఇంతేగాక సివిలసప్లయను డైరెక్టరుగారు కూడ రైలుబండ్లను సప్లయ చేయించుటలేదట. బియ్యపుబస్తాలను, కృష్ణాగోదావరి జిల్లాలనుండికంటే పూరీ, కటక్ ప్రజేమూలనుండి తెప్పించినచో రైల్వేభుక్తులు ఎక్కువగునని డైరెక్టరుగారితో మనవి చేసికొనగా ఆయన రైల్వేబోర్డువారికి కటక్, బెంగాలునుండి ఎగుమతియగు బియ్యపుబస్తాలకు మాములకంటే సగముదాని చేయవలె నని తంలి నంపిరి. రాయపేటలో పోలీసువారి సహాయముతో నెంటుధామను హంటునుండి పార్లసాఫిశెట్టి యను నొక బియ్యపువర్తకుడు 50 బస్తాలబియ్యమును తెప్పించెను. రావుబహద్దరు జి. నారాయణస్వామిశెట్టిగారు, దీనిజనలు కమిషనరులను పోలీసు అధికారులను రాయపేట, మిర్జాపేట మొదలైన ప్రజేమూలలో తిరుగుచు వర్తకులను దుకాణములను తెరవమని ప్రోత్సహింపచున్నారు.

ప్రకటన

బందరులో యిదివరకు ఏజంటుగా నున్న గంధం వీరయ్యనాయుడుగారు యిప్పుడు ఏజంటుగా లేరు. వారికి నే చెరుకువాడ నరసింహము గారు ఏజంటుగా నియమింపబడిరి. గాన, యిక ముందు చందాదారు లందరును తమ బాకీచందాలను అడ్వాన్సుచందాలను నరసింహముగారికి చెల్లించవలయునని కోరుచున్నాము. వీరయ్యనాయుడుగారికి చెల్లించినచో మేము బాధ్యులము కాజాలము. —వ్యవస్థాపకుడు.

కూలి జనాభాలు

ప్రస్తుత కాలమున ఆహారపదార్థముల ధర లపరిమితముగ పెరిగియుండుటయు, ప్రజల ఆదాయము అత్యల్పముగ నుండుటయు మన దేశస్థితి గతుల నారసిన వార్తలగును. ప్రస్తుతము కాక మానదు. ఇందుమూలమున జనుల పడరాని కష్టముల ననుభవించుచుండుట మనము కన్నులార గాంచుచున్నాము. ప్రభుత్వమువారు జన సామాన్యముయొక్క ఆదాయము కనుగొన వలె ననెడి యిద్దేశముతో కూలి జనాభాలను కొంత కాలమునుండి సంసిద్ధపరచుచుండిరి. కావున “ప్రతి మండలమున గాని, యేకప్రదేశమున గాని ప్రమాణములైన ధరలను తెలిసికొని, వీనియందు, తాత్కాలికములు గాక, శాశ్వతములగు మార్పులను గ్రహించు” బకై ఈ జనాభాలు గైకొనబడుచున్నవి. ఈ విధముగ 1916 వత్సరమున గూడ నీ లెక్కలు తీసికొనబడెను. మన చెన్నరాజధానియందీ విషయమున దెలిసికొనబడిన లెక్కలు సరిగ నున్న పూలేపూ పరిశీలించుటకు కరూరు సబుకలెక్టరుగ జె. గ్రేగారిని ప్రభుత్వమువారు నియమించిరి. చెంగల్పట్టు, దక్షిణారాట్టు తంజావూరు, మలబారు మండలములలో తమ పరిశోధనముల సలిపి, అచ్చటి వ్యవసాయపు కూలీల ఆదాయమును కనుగొని, పంచముల అధికస్థితిని గ్రహించి అందలి లోపముల దొలగించుటకు వలయు సూచనల గావింపవలసినదని గ్రేగారికి ప్రభుత్వమువారు తరులె సంగీయింపిరి. తదనుగుణముగ వీరు పరిశీలనము జరిపి, తత్ఫలితముల నొక నివేదిక రూపమున ప్రభుత్వమువారి కందజేసిరి.

సారిశ్రామికా స్థానములగు పట్టణముల యందుగాని, వ్యవసాయమే ప్రధాన జీవనోపాధి గాగల పల్లెలయందుగాని కూలిమిగుల స్వల్పముగ నుండి, జీవితోపసరములకైన జాలకున్నదని యెల్లరు సంగీకరింపక తప్పదు. కూలియొక్క అధమ పరిమాణదశయు, ఉన్నత పరిమాణదశయు నందలి లెక్కలయందు వివరముగ దెలుపబడినవి. ఎచ్చట నైనను నిపుణతలేని పనివాడు కనీసపు కూలినీ, నిపుణుడగువాడు అత్యధికముగ కూలినీ బడయుట సహజము. మొదటి తరగతివారి సంఖ్య అత్యధికముగ నుండుటయు, రెండవ తరగతివారి సంఖ్య అత్యల్పముగ నుండుటయు కూడ సహజమే!

కావున, మనము ప్రజల కూలినీ నిర్ణయించితప్పులమున వారి స్థితిని గనుగొనునపుడు మొదటి తరగతి వారికి లభించు కూలినే పరిగణించుట న్యాయము. ఇక నొక విషయము. పల్లెలయందు కంటే పట్టణములయందు కూలి అధికముగ నుండును. ఇందుచే పట్టణమునందలి కూలి వాంఛు తమ పల్లెటూరి సోదరులకంటే నెక్కుడు సౌఖ్యము ననుభవించుచున్నా రని తలంపజనదు. పట్టణములలో జీవితపరిమాణము హెచ్చుగ నుండుటచే, జీవితము కూడ నెక్కుడు వ్యయదాయకముగ నే యుండును. ఇంతే గాక, కొన్ని పట్టణములయందును, కొన్ని పల్లెలయందును కనీసపు కూలి యంతకు పూర్వము కంటే తగ్గిపోయినదని జనాభావలననే తెల్పబడుచున్నది. మొత్తముమీద కూలి అభివృద్ధి జెంచుచున్న దని అంగీకరించినను, అంతమాత్రముననే ప్రజల స్థితి మిగుల తృప్తికరముగ నున్నదని తలంపరాదు. సాధారణముగ కూలి ధనరూపమున నుండుట చేతను, వస్తువుల ధరలు హెచ్చుటచేతను కూలి కూడ తదనుగుణముగ వృద్ధిజెందిననే గాని ప్రజలు యథాస్థితియందుండజాలరు. ఆధునికజీవనావసరముల కనువగు వ్యయముపోవు, ఇంకను కేపించు నట్లు కూలి లభించునేని కూలీల అధికస్థితి సంతృప్తిదాయకముగ నున్న దని చెప్పనవసరము లేదు. కాని, అట్టి పరిస్థితి వీ దేశమున నెచ్చుటను గానరాకున్నది. మరియు, మన కరెన్సీ విధానము నందలి లోపమువలన ధనముయొక్క విలువ తగ్గుటచే, పూర్వము కంటే కొంచె మెక్కుడాయము వచ్చుచున్నదను విషయము సంతోషకరము కాజాలదు. ఈ విషయముల నన్నిటిని గ్రహించినయెడల జనసామాన్యముయొక్క కూలి మిగుల నల్పముగ నున్నదని వృద్ధము కాగలదు.

గ్రేగారు మూడు విషయముల గూర్చి పరిశీలించిరి. అవి యేమనః— (1) తీసికొనబడిన జనాభా సరిగ నున్నదా? (2) అది కూలీల అధికస్థితిని తెలుపకలదా? (3) అందు అభివృద్ధి వలయు సూచన లేమి? మొదటివిషయము గూర్చి గ్రేగారు సదభిప్రాయమునే యొసంగిరి. ఈ జనాభా లెక్కలు మొత్తముమీద సరిగనే యున్నవని వీరు దెలిపిరి. రెండవ విషయము గూర్చి, యీ భాలు కూలీల అధికస్థితిని తెలుపుటకం రింపవని గ్రేగారి అభిప్రాయము. మిక్కిలైన కూడ ఈ అభిప్రాయముతోడ వించెను. ఇవి కొంతవరకు తోడ్పడునని బోధనవారి యిద్దేశము. కాని, మేము ముఖ్యోపు విషయములబట్టి యీ జనాభా విధానమున లోపము లనేకము లుండ, ప్రజాస్థితిగతుల గనుగొనుటకు సహాయకా గావని తెల్లము కాగలదు. ఇప్పుడు మూడవ విషయము గూర్చి చర్చించుట సవరము. ప్రతిమండల మొక యేకఖండముగ పంపిడి, యీ జనాభాలు గైకొనబడినవి. శీతోష్ణస్థితియందును, భూసారమునందును ననేక విషయములయందును వ్యత్యాసము పెద్ద మండలము నేకఖండముగ తలంచుట నీ లెక్కల యాధార్యము తగ్గిపోవుచు కావున నీ జనాభాల కొక తాలూకా నేకముగ గ్రహింపవలెనని గ్రేగారు సూచించి విషయమును రివెన్యూ బోర్డువారు బలక కాని, ఒక తాలూకాలోనే పల్లము, భూము లుండుటచే తాలూకాకంటెను ప్రదేశమునే యేకఖండముగ తీసికొను మని ప్రభుత్వము వారొసంగు సూచన మంగీకరించు చున్నాము. ప్రదేశ మొ

ల్యము గల్గియున్నను, ఎంత సంకుచితముగ నున్నను అం దేకపరిస్థితులుండుట మాత్ర మత్యవసరము. ఇక ఆగస్టు సాధారణమాసముగ పరిగణించి, రాజధానియందంతటను ఆ కాలముననే కూలి జనాభాల సేకరించుట సందర్భముగ లేదని గ్రే గారు ఉపాహారణ పూర్వకముగ నిరూపించి, మండల పరిస్థితుల బట్టి సాధారణమాసమును నిర్ణయింపవలె ననియు, తద్విషయ నిర్ణయము మండలాధికారుల చేతులలో నుండవలెననియు గ్రేగారు తెలిపియుండిరి. ప్రభుత్వమువారిది సమంజసముగ నున్నదని తమ అభిప్రాయమును వ్యక్తీకరించిరి. కాని ఈ విషయమున అధికారులు నిర్ణయించిన యొక సాధారణ మాసమునుబట్టి వర్తించుటకంటే, సంవత్సరముపొడవునను జనాభాల గైకొనినయెడల మంచిఫలితము లొనగూడునని మాయుద్దేశ్యము. ఇది కార్యాచరణములోనికి దెచ్చునపుడు కష్టముగ నే యుండును. కాని నిష్పక్షపాతమునకును, వాస్తవస్థితి తెలియుటకును ఈ పడిన కష్ట మొక లెక్కలోనికి కాదు. మరియు, రివెన్యూ ఇన్ స్పెక్టరులు వంపు లెక్కలు రివెన్యూ బోర్డువారి కందజేయుటకు పూర్వము తహసీల్దారువలన పరిశీలంపబడిన యెడల అందలి లోపములు తొలగిపోవు నని గ్రేగారు సూచించిరి. రివెన్యూ బోర్డువారు, వీనిని కలెక్టరు ఆఫీసులో పరిశీలించవలె నని అభిప్రాయపడిరి. ఈరెండు అభిప్రాయములతో నేకీభవించక ఒక ఐ. సి. ఎస్. ఉద్యోగిని గాని, ఒక డిప్యూటీ కలెక్టరునుగాని ఈ విషయమునకు ఆయమాసములు నియోజింపవలె నని ప్రభుత్వమువారు దెలిపి యుండిరి. ఇక, యీ జనాభాల తీసికొనునపు డొక కుటుంబమునందలి యజమానుని కూలినీ మాత్రమే తెలిసికొనుట న్యాయము కాదనియు కుటుంబమునందలి వ్యక్తుల రాబడినంతను గైకొనుట సమంజస మనియు గ్రేగారు నుడివియుండిరి. ఇది కార్యాచరణము కాదని బోర్డువారు బలికిరి. వీరి అభిప్రాయము నోడ కూడ నేకీభవింపునుగల

యోగింపవలె నను సూచన రివెన్యూబోర్డు వారి ఆమోదమును బడయలేదు. ప్రస్తుతమున్న ఉద్యోగియులతో నిట్టి ఘనకార్యమును నిర్వహించుట దుస్సాధ్యమని వారు వాదించిరి. ఈ జవాబు ఉపయోగకరమగు నెట్టి విషయమును బెలుపకున్నను, అయిదు వత్సరముల కొక పర్యాయము జవాబును జరపువద్దతిని మార్చుటకు తాముగీకరింపమని ప్రభుత్వము వారు వెల్లడించిరి. కాని, నిజస్థితిగతుల వార్యముటకు, మేమింతకు పూర్వము తెలిపిన రీతిగ, ప్రప్రథమమున నికరమగు లెక్కలవసరము. బోర్డువారు తెలిపినటుల నిట్టి కార్యనిర్వహణమునకు వలయునంతమంది యుద్యోగులు లేనందున, అధికారులును, అనధికారులును గల యొక సంఘమును నిర్మించి, వారి నొక సంవత్సర మంతయు ఈ కనికే వినియోగింపుచు నియోగించుట సందర్భము. ఇందుమూలమున ప్రజలస్థితి నెరిగిన అనధికారులును, వేలు దృక్పథముగల అధికారులును సమ్మేళనమగుటచే వాస్తవము చాలవరకు బయలుపడెదల గలదు. ఈ విధముగ నే గాని వేలువిధమున ప్రజల ఆర్థికస్థితిని గ్రహించుట దుస్సరము.

చెన్నపురి దోపిడి: మద్రాసు మెయిలుపత్రిక

చెన్నపురి దోపిడికి, రాజకీయ సంబంధమును ముడిపెట్టవలెనని, మద్రాసు మెయిలుపత్రిక తన శక్తిసంతను వినియోగించియు, ఫలముగాంచలేక బోయెను. నిన్నటి పత్రికలో, ఇటీవల జరిగిన అల్లరులయందు రాజకీయబీజము లేదని, స్పష్టపరుపబడెను. కాని, మెయిలుపత్రికకు కలిగిన ఆశాభంగము నాపుకొనలేక, నూతన సిద్ధాంతము నొకదానిని ప్రతిపాదించినది. అల్లరులకు సన్నిహితకారణము, ఆహారపదార్థముల హెచ్చుధరలే యని, మెయిలుపత్రిక అంగీకరించినది. తమ సొత్తును కాపాడుకొనుటకు స్వరాజ్యవాదులు చూపుచున్న ఆతురతను బట్టి, స్వరాజ్యవాదుల ప్రోద్బలముచే నీయల్లరులంకురింపలేదని, మెయిలుపత్రిక నిశ్చయించినది. కాని, కలనరమున కంతకును మూలకారణము మాత్రము అతీవాదుల యుపన్యాసములును వ్రాతలేయని, యీ పత్రిక తన బుద్ధిచాతుర్యముచే కనిపెట్ట గలిగినది. అతీవాదులు, ప్రజాసామాన్యమునందు మూడు వత్సరములనుండియు, నొకవిధమగు ఆపత్తప్రిని రగిల్పొల్పిరట. రైల్వే ప్రయాణము గూర్చియు, విద్యావిధానము గూర్చియు, వరీక్షలలో ఏటేట విద్యార్థులకు గలుగుచున్న అపజయముల గూర్చియు, ఉద్యోగముల గూర్చియు, నింక ననేక విషయముల గూర్చి జాతీయవాదులు ప్రజలలో నుద్బోధము గావించుచు, ప్రస్తుత పరిస్థితులగూర్చి నసంతృప్తి ప్రబలునటుల ప్రజాసామాన్యమును పురికొల్పుచున్నారు. ఈ యసంతృప్తియే క్రమక్రమముగ బెరిగి, తుదకు అల్లరులక్రింద పరిణమించెనట. అందుచే, న్యాయశాసనము ననుసరించి, శాంతికి ఛంగము కలిగించిన దుండగీండ్రను శిక్షించుట అవసరమయినను, నేరములో కొంతభాగము ప్రజాసామాన్యమునందు దోషము గలిగించిన విద్యార్థికులపై నిలిచియున్నదని, ప్రభుత్వమువారికి మెయిలుపత్రిక చెబుచున్నది. మెయిలుపత్రిక మేధాశక్తి నిరుపమానము! ప్రజాసామాన్యమునకు తమ స్వత్వముల గూర్చియు, తమ విధ్యుక్తము గూర్చియు, విద్యార్థికులు ప్రబోధము గావించిన

దోషముచే, మద్రాసులో అల్లరులు ప్రారంభమయ్యెను. కావున ప్రజాసామాన్య మెల్లప్పుడును మూఢభ్రష్టతయల దుండునని, ఎట్టి యిబ్బందులును కలుగనేర వని, మెయిలుపత్రికా భిప్రాసము గాబోలును! మెయిలుపత్రికా తర్కక్రడాని ననుసరించుచో, ప్రస్తుత యశాంతికి ప్రబలమగు మూలకారణ మింకొకటి గలదు. భారతీయుల కాంగ్లవిద్యను నేర్చుక బోయినచో, అల్లరులకు కారకులగు విద్యార్థికు లింతమంది ప్రబలియుండకుండెడివారు. అందుచే, ఆంగ్లేయభాషను భారతీయులకు నేర్పవలయు నని పట్టు బట్టిన మెకాలే గారును, మద్రాసు విద్యాలయమును స్థాపించి విద్యార్థికులనేకులు తయారగుటకు కారణభూతులగు విద్యాశాఖాధికారులును గూడ, నీయల్లరులకు బాధ్యులు గావలసియుండును! మెయిలుపత్రిక తన యవివేకమును గ్రహించుగాక.

బొంబాయి ఆంధ్రుల సభ

ఒక బొంబాయి ఆంధ్రుడు బొంబాయి క్రాని కలుపత్రిక కిటుల వ్రాయుచున్నాడు: "ఆంధ్రులసభ నొకదానిని సమావేశపరచువలెనని కీర్తిశేషులగు రామయ్యధర్మాజీమామిడు గారు 1904-వ సంవత్సరమున మొదట సూచించెను. కాని ఆతని ప్రయత్నములు, తగిన తోడ్పాటు లేకపోవుటచే, విఫలమయ్యెను. 1915-వ సంవత్సరమున, బొంబాయి రాజధానిలోని ఆంధ్రులకు స్వయంవికాస ముదయించి, తమ యభ్యుదయమున కవసరమగు విషయముల గూర్చి చర్చించుట కొకసభను జరుపనిశ్చయించి, పార్లామెంటు, గంగులు గార్ల నిరుపమానోత్సాహముచే, 1915-వ సంవత్సరమున ఒక సమావేశము జరుపబడెను. ఆ సభ జయప్రదముగ జరిగెను. కాని, మూడు వత్సరములు గడిచినను, రెండవ సభ జరుగకుండుట శోచనీయము. మద్రాసు తూర్పుతీరవాసులగు ఆంధ్రులు, తమ యభివృద్ధి కొరకు కృషిసలుపుచు, జయముగాంచుచున్నారు. ప్రత్యేకరాష్ట్రము, ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము సిద్ధిపవలయు నని వారు గావించుచున్న ఆందోళనము నువ్వక్తమే. మిగిలినవారందరును ముందంజవైచుచుండగ, మనము మాత్రము వెనుకబడెదమా? విద్యావ్యాపకము, వర్జభేదవివాదము, బాల్యవివాహనిరసనము, స్త్రీవిద్య మొదలగు సమస్యలను మనము పరిష్కరింపవలసి యున్నది. ఈ సమస్యల గూర్చి చర్చించుటకు, సభను జరుపుట అత్యవసరము. సభను నిలిపి వేయుచున్న కొలదియు, ఆంధ్రుల లాభజేతుములకు ఛంగము నాట్లుచుండును. అందుచే వెంటనే కార్యమునకు గడంగవలయు నని, బొంబాయి ఆంధ్రులకును, ముఖ్యముగ ఆంధ్రనాయకులకును, నేను విన్నవించుచున్నాను. ప్రకమాండ్రమహాసభను 1915-వ సంవత్సరములో బొంబాయి పట్టణము జరిపి యుండెను. 1918-వ సంవత్సరమున బొంబాయి నగరము తన విధ్యుక్తమును నెరవేర్చు కుండునా?"

బొంబాయి ఆంధ్రులు వెంటనే మేల్కొని రెండవ సమావేశమును త్వరలో సమకూర్చెదరుగాక. వారి నీ విషయమై ప్రబోధించి, ఆంధ్రరాష్ట్రవాదులు వారికి చేయూత నొసంగుచున్నారు. ఆంధ్రప్రబోధ మన్ని రాష్ట్రములందును సిద్ధించునని, ఆంధ్రుల సత్వైరాభివృద్ధిని గాటముగ కొనవారి తీరును. నిరంతరకార్యదీక్షయే, ఆంధ్రోద్యమసాధనమునకు ముఖ్యసాధన ముటకు సందియము లేదు.

హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యము
కలకత్తాలో జరిగిల అల్లరులలో, మహమ్మదీయులకును, హిందువులకును కొంత సంఘర్షణము గలిగెను. కాని, హిందూ మహమ్మదీయ సమన్యకును, అల్లరులకును ఎట్టి సంబంధమును లేదు. అజ్ఞానము, భావోద్వేగమే, పోరాటములకు కారణము. ఉభయసంఘములకును వైరుధ్యము బెరిగి, బక్రీను మొహరము వండుగలలో కలతల కెడ మియ్యకుండునటుల, కలకత్తాలోని హిందూ, మహమ్మదీయ, మార్వారీ ప్రముఖులు, ఉభయసంఘములును సఖ్యతతో మెలగవలయునని విజ్ఞాపనను ప్రచురించుట సంభావ్యముగ నున్నది. హిందువులకును, మహమ్మదీయులకును, నానాటికి సఖ్యము దృఢమగుచున్నది. ఉభయములును, ఏకాశయములతో కృషి సలుపుచున్నారు. అట్టితేటి ప్రముఖు లెల్లరు గలసి, ఎట్టి మనఃస్పర్ధలును చెరుగకుండ, కృషిసలుపుట భావ్యము. హిందూ మహమ్మదీయ ప్రముఖులు గొందరు గలసి ప్రభుత్వము వారిని సందర్శించి, అల్లరు లెవ్వియు జరుగకుండ అధికారులకు తోడ్పడెదమని అభయ మొసంగిరి తెలియుచున్నది. ప్రభుత్వమువారును తగిన ఏర్పాటుల గావించితిమని తెలిపిరి. ఇపుడుభయ సంఘములకును బెరుగుచున్న సఖ్యము శాశ్వతముగ నిలుచు గాక యని కోరుచున్నారు.

హార్ని మనుగారి ఉపన్యాసములు

హిందూదేశపు రాజకీయాభివృద్ధి కధికముగ తోడ్పడిన వారలలో బొంబాయి క్రానికలు పత్రికాధిపతి యగు హార్ని మనుగారి నామము శాశ్వతముగ నిలిచి యుండుననుటకు సందియము లేదు. రాజకీయ కురికితులలో సందిగ్ధతరుణ మేతెంచి నపుడు, హార్ని మనుగారు బొంబాయి క్రానికలు పత్రికను చేపట్టి, జాతీయశయములను నిర్భయముగ వెలిబుచ్చి, దేశమునందనూనముగ ప్రబోధమును కలిగించిరి. వారి యుపకారమును, దేశమెన్నడును మఱువ జాలదు. వారి ముఖ్యోపన్యాసములును, వ్రాతలును, ఇపుడు పుస్తకరూపమున ప్రచురింపబడినవి. ఈ గ్రంథము, అధికారవర్గము వారి కంకితము జేయబడినది. ఆవిలిసెంటు, సరోజినీదేవి, సయ్యదు హుసేనుగార్లు, హార్ని మనుగారి సుగుణములను కీర్తించుచు, గ్రంథారంభమున వ్రాసిరి. ఈ గ్రంథ పఠనము జాతీయవాదుల కత్యుత్సాహకరముగ నుండగలదు. హార్ని మనుగారి యుపన్యాసములు, బ్రిటీషు జాతివారి స్వాతంత్ర్య ప్రయత్నమునకు నిదర్శనముగ నున్నవి. ఈ గ్రంథము బొంబాయియందలి లక్ష్మీదాసు అందు కంపెనీవారిచే ప్రచురింపబడెను. భారతీయులీ గ్రంథపఠనముచే లాభము పొందెదరు గాక.

క్రొత్తకవుడైన పాశ్చాత్యులగుతు:— క్రొత్తకవుడైన పాశ్చాత్యులగుతువు కోరెద మొకటి కలకత్తాలో ముట్టుతేను 85 న గృహపునాటిలో పోలీసువారి కగపడినది. ఆదిదమెడమట్టు పేపుకొందుటచే నుపోయబడి చంపివేయబడినట్లు పోలీసువారు గ్రహించిరి. చిక్ష తల్లిని కనుగొనుటకు పోలీసువారు భోగట్టాను చేయుచున్నారు. ఇంకనొక కేసు పట్టుపడలేదు.

కలకత్తాలో దోపిడుగు:— డి. చక్రవర్తి గారి ఫహానాకు, గౌ. అయిలు కాసిం, హార్నినామద్దీయ అవారుడు, బాబు పాడు తిరాజుజయ్య, దోబీ ప్రసాదుకయితేను గాథకు మరొకొందఱు కార్యరీత్యాకాక సంఘప్రధానస్థుడగు గౌ. వీలగు గారిని పోలీసు కమిషనరు క్లాక్ గారిని సందర్శించిరి. తొందర లడచివేయబడెను. మరల నట్టికొందఱు కలకత్తా. తగిన ఏర్పాట్లు చేయుబడెనని వీలు క్లాక్ గార్లు పుడిరి. చక్రవర్తి గారు వారికి వందనముల నప్పించి యీ వార్తవలన ప్రజలను వైర్యము కలుగగల దని.

డక్కను రైతులసంఘము.

సంస్కరణవిజ్ఞప్తి పైని బొంబాయి దొరతనమువారికి సమర్పించుట
బొంబాయి, సెప్టెంబరు 16:—మౌలీగూర్ చెయ్యిపర్ల
సంస్కరణముల సందర్భమున బొంబాయి గవర్నరుగారికి డక్క
ను రైతులసంఘమువారు దీర్ఘవిజ్ఞప్తిని సమర్పించిరి. విజ్ఞప్తి
యందు దీయంతములు ఈదాహరించబడినవి:— 1 నియోజకత్వ
మాక్కును విస్తారముగ ఆభివృద్ధిచేసిన సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము
నకు ఆదరము లేదని వాదించుట విలేందవదము. నిమ్మకా
తులకు తగిన ప్రాతినిధ్యము చేకూరు నని వాదించుట గూడ
కుండేటికొమ్మవదము వంటిది. ఎన్నేండయినను ఇది సంభ
వింప నేరదు. మనము వీరికి తగినంత యాధికారము నియోజక
మాక్కులను కలగజేయగల్గితిమని కాననభయము వీరి ప్రతినిధులు చాలమంది ప్రవేశపగలరు.
కాని అయ్యది డేమనుకు పథతిగాదు. ఇది ఫలానుష్ఠానము
గాంచనేరదు. చిరకు వర్గమగును. మన దేశమందు 100 కి
90 మంది విద్యాగంధవిరహితు లగుటచే రాజకీయ సత్వము
లన్న నేమి ఎటుంగురు అట్టియెడ వీరి ఓటులన్నియు నియో
జనమును స్థిరపరుచు అధికారులవై ఆధారపడవలసి యుం
డును. కొంతమంది వారికి ఓటులసేయవలయు నని నిర్బంధిం
చినపుడు వారి బాధనుండి తప్పించుకొన జాలవలయు. నియో
జని వర్గమున తేర్చబడు ప్రజాత్రయ కలర్లకు కచేరీ యంతవై కా
ల్యమును కల్గియుండవలయును. ఇట్లొనర్చినచో ఓటులను
నమోదు చేయుటకు స్థానిక సంఘముల ఓటులకు ల
కంటే తక్కువ సాధు ఆర్థికత గల ఓటులను
ఒకే స్థానమునను తేర్చినచో చాల చిక్కుకలగను. కాబట్టి
తాలూకా స్థానిక సంఘనియోజక వర్గమున ఓటులనుగవర్నరు
వారికి ఎక్కువ సాధు ఆర్థికత యుండునట్లు ఏర్పరుపవలయును.
ఇండియా ప్రభుత్వమునుగూర్చి నూచింపబడిన సీఫార్సు
లను గూర్చి విజ్ఞప్తి యందు ఇట్లు తెలుపబడినది:— నూచింప
బడిన మార్పులవలన ప్రజాప్రతినిధుల యిష్టానుసారముగ ప్రభు
త్వమువారిని నడిపించుటకు తగినంత వీలుకలదనియు దానివలన
ప్రభుత్వమువారి యధికారమునకు ఎట్టి భంగము కలగజేర
దనియు నుడిచిరి. నై నదాహరించబడిన రైతులసంఘమువారి
కోరికలు ఇట్లు వ్యక్తముగ తెలుపబడినవి. (1) మంత్రులు కానన
నిర్మాణసభ కుత్తరవాదులు కావలయును. కాని కొంత
కాలమువరకు నియోజకసభ్యులకుండి మంత్రులను ఎన్నుకొను
టకు గవర్నరుగారికి ఆధికార మియవలయును
గవర్నరుగారికిని సభవారికి విశేషభిన్నాభిప్రాయము కలగజేరి
సభను గవర్నరు ఎత్తివేయుచున్న. క్రొత్తసభ గూడ ప్రాత
సభాభిప్రాయమునే గొనినయెడల ఆ యభిప్రాయమె చెల్లవల
యును. కార్యనిర్వాహకసభయందు ఇద్దరికంటే ఎక్కువ
ఉండగూడదని నిశ్చయింపగూడదు. ప్రత్యేకకాఖానాజమా
న్యములేని మంత్రులను నియమించరాదు. మంత్రులకు కానన
సభ్యులు నియమించు అనకాశము కల్గునరకు మంత్రులవలన
గౌరవోన్మాదముగలుగనే యుండవలయును. బొంబాయి కానన
సభయందు 200 మంది సభ్యులకంటే తక్కువ ఉండగూడదు.
నియమిత సభ్యుల సంఖ్య ఇట్లు ఉండవలయును.
170, మంది నియోజిత సభ్యులు ఉండవలయును.
కాననసభసభ్యులకు ఓటునిచ్చు అర్హత తాలూకా స్థానిక సం
ఘపు ఓటుల అర్హతవలెనే యుండవలయును. ప్రత్యేకపు
నియోజకవర్గములగుండా కొద్దిసంఖ్యగల వారికిని, విద్యుంధ
దు వెనుకబడి యున్న వారికిని ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యము నీయ
వలయును. సాధారణ లేక రాష్ట్రీయ నియోజకవర్గములలో
అన్ని తెగలవారు పాల్గొనవలసినవలయును. ఏవైనా కొన్ని స్థాన
ములు భాగీతయునచో వాటిని తగినంతవరకు పూర్తి పూర్తి
మనముల సాంఘికప్రాతినిధ్యనియోజకవర్గములలో స్థానముల
నేర్పరచవలయును. నిమ్మకాతుల సంఘమున
వారిలాభములకాపాడు ప్రతినిధులు లభించువరకు ప్రభుత్వ
మువారు ఎవరినైన వీరితరపున పోషింపవలయును. స్వల్ప
సంఖ్యాకులుగలవారికి లాభమును, నిమ్మకాతులవారిలాభ
ములను ఒకమాని కాపాడవలసినపుడు వారలకు మరల ఎకరి
వైనను పోషించుటగాని, ప్రత్యేకించుటగాని చేయ
గూడదు. వారికి మరల ప్రత్యేకపు సదుపాయములను జూప
రాదు. మహమ్మదీయప్రాతినిధ్యమును గూర్చి నూచింపబడిన
తిర్వానములనే అనుసరించవలయును. సింధురాష్ట్రమును విడ
దీయవలయును. మదరాసు రాజధానిలో
కనరా జిల్లాలను, విడదీసి బొంబాయిలో

నన్న జిల్లాలలో తేర్చవలయును. ప్రత్యేకతకాఖలకగు హె
చ్చు న్యాయమునంతను ప్రత్యేకపుష్కమును విధించి ఆధారము
నంతను కార్యనిర్వాహకప్రభుత్వమువారే భరించవలయును.
ఆదాయపుష్కము పూర్తిగ సామాన్యదాయమునకే చేరవల
సినచో ఈరాజధానికి సంబంధించినంతవరకు ప్రజాత్రయకాఖ
లకగు న్యాయమును నిరించుటకు అదేమాత్రపుష్కములను విధిం
చుటకు మంత్రులకు ఎట్టియభ్యంతరక్షేమిందగూడదు. ప్లేటు
కవున్నిజలో2/3 వంతు ప్రజానియోజితసభ్యులు ఉండవలయు
ను. వీరు హిందూదేశమున పూర్వాచారపరామర్శుల తరపునను
ఆస్తిపరులతరపునను ప్రాతినిధ్యమును వహించవలయును. హిం
దూదేశమునకు సంపూర్ణాధికారస్వాతంత్ర్యము నీయవలయును.

జపాను దేశములోని వ్యవ సాయము.

(పూర్వ సంచికానబంధము)

మలము, త్రాడులను ఎరువుగా నుపయోగించుచున్నారు.
అందుచేతనే, వీరిసారను భూమికిని నీళ్ళకునుదిగక గ్రామము
లంతో పరిశుభ్రముగానాండును. చేపసంబంధమైన వస్తువులను
కూడ జరుగుబాటుగలచోట ఎరువుగా నుపయోగించు
చున్నారు. ఈ రాష్ట్రమువారి గొడవ యెరుగనే యెరుగదు.
ఇప్పుడిప్పుడు ఈ యెరువులనుపయోగమునకు వచ్చుచున్నవి.
పచ్చియెరువుకూడ జపానులో చాల వాడుకలోనున్నది.
మహమ్మదీయ జంతువులయొక్క మల నూత్రిములు నిల్వ
యూడుటవలన దుర్గంధములు రోగములు చెచ్చరాజధానిలో
పెరుగుచు బాధించుచున్నవి. భూదేవియచ్చిన వానిని దానికే
తిరుగా నుపయోగించుచున్నాగు గనుక జపానువారి కీభాష
లేదు. కుద్రానులో కొట్లకొలది పశువులు గొట్టెలు ఉన్నప్ప
టికి, ఎరువుపశువులకునుకొనుటకు కారణమేమైయుండును? పా
యిలోనికి పిడకలక్రిందనే కాక, యిళ్ళకుగోడలకు ఎంతయెరు
వైనావచ్చుమెపోవుచున్నది. బంజరు భూములలో పశువులు తి
రుగుటవలనకూడచాలాఎరువుపచ్చమెపోవుచున్నది. జపానులోను
జర్మనీలోను పశువులను పాలముపనిచేయని కాలములలో సాలల
లోకట్టి మేపుదురు; వానిమలముక్రములను బహుశాక్రత్రతో
కూడబెట్టుదురు. జపానులోనున్న ముప్పదిలక్షల పశువులవలన
కూడబెట్టిన యెరువుకిమృతు 850లక్షల రూపాయలు, అనగా
లక్షలయొక్కటికి రు11 లయినది. పశువులకు బాగుగా మేతపెట్టి
శాక్రత్రపుచ్చుకొనుటయే దీనికికారణము; మద్రాసులో పశు
వులేమి, గొట్టెలు మేతలేమి నాలుగుకొట్లన్నప్పు డెంతయెరువ
గలయెరువు కూడరలెను? ఒకగొప్పకత్తె పట్టియున్న కాల
మందు 50 సెంటుభూమిగల యొకమాలవాడు వోడుకుపారలో
దున్ని కొరకకలెత్తుటకు అన్ని బాపతుల యెరువుల నుపయో
గించి గొప్పకొన్నపంట పండించుచున్నాడు. ఆ పంటను
చుట్టు పట్టుల నున్న పాలముల కీవిధముగా ఎరువు చేయక
పోవుటవలన అవి యెండిపోయినవి. దీనినిబట్టి సమస్తపాముల
మలముక్రములను ఎరువుగా నుపయోగించి చెన్నరాష్ట్రము
వారెంతవరకు బాగుపడవచ్చునో తెలియుచున్నది. ఆమాలవా
నివలె రయితులుచేయుట మంచిది. ప్రతిరయితుల తనయింటిని
చేరినున్న వోడ్డిలో గొయ్యిత్రివిధి అందులో నానాబాపతుల
యెరువుల నిల్వచేసి యుపయోగించు కొన్నయెడల, ఎరువు
దొరకకపోవుట, దుర్గంధములచే వ్యాధులు పెరుగుట ఇప్పుడు
జనులు పడుచున్న బాధలను చాలకాతకు తొలగిపోవును.

చెన్నరాజధాని రయితులు కొంతభూమి చెట్లను పెం
చుట ఉపయోగించుట మంచిది. చెట్లు వేళ్ళు పోసినతరువాత
నిమిగ్గలనల యిల్లుండి లేకుండ నిత్యపంటగా ఇవి యుప
యోగించును. చెట్లుగుంపులుగా నున్నచోట వర్షము విశేష
ముగాకురిసి దేశము చల్లబడును. భూగర్భముననున్న సారమును
వైకితెచ్చి అనేకవిధముల మనకు లాభము గలగజేయును. ఇం
టికి కావలసిన కలపను వంటచెరుకును సమృద్ధిగానిచ్చును. కు
టుంబమునకు మంచిపండ్ల సేగాక, పశువులకు మంచిమేతను
కూడ నియ్యగలవు. పచ్చియెరువునకు కావలసిన ఆకులు సమృ
ద్ధిగా దొరకును. పశువులను ఎండనుండి కాపాడును. వోడ్డిలో
పెరుగు దుర్గంధమును పోగొట్టి పువులను కాయల నిచ్చును.
సాగంధమునిచ్చు పుష్పపాతులవలన ఆరోగ్యము కూడ కలు
గును. ఒకరిభూమి యింకొకరి దానిలో కలసిపోయి తగవులు
పుట్టినంత సుహృద్భావముకు కుపయోగించును. వానికిసాధా
రణముగా తెగుళ్ళు పట్టువు వానికొరకు రయితు పడవలసిన
క్రమము. అవి ఎచ్చినను బ్రతికిననుకూడ, లాభమేకాని నష్టము

లేదు. మన చుట్టుప్రక్కల నెన్ని కాశీభూములున్నవో, వా
నిలాకెట్లెంత తక్కువగా నున్నవో చూడుడు. చిట్టిరత్నల
మయమైన అడవి మన కక్కలలేదు గాని పండుఫలములు,
కలప, వంటచెరుకు ఎరువు మొదలైనవి దొరుకులాగున చెట్లను
పనిపట్టి పెంచకతప్పదు. మామూలు ఊడుపు పాలములను
మనము వస్త్రపర్చ నక్కలలేదు గాని సాగులేని కాశీభూము
లను రెండేళ్ళకు పంటలేక యెండిపోవు భూములను మాత్రము
చెట్లు వేసి బాగుచేయువలసి యున్నది.

జపానులో రయితులు స్వంతమునకు ఏలాగున చెట్లను
పెంచుకొనుచున్నారో చూడుడు. మెట్టభూమిగల రయితుకు
కొంతఅడవి విధిగా నుండును. అదితే సోనే ఏలాగున బ్రతు
కగలమని భయపడి, తనకున్న పల్లపులేలతోపాటు దీనిని
కూడ కాపాడుకొనును. ఇది సాగుబడి భూములమధ్య నుం
డును. సాగుభూమి లోపుగా కొన్నాళ్ళవాడీ, తరువాత
దానిమీద సాగుబడిచేయును తారుమారు చేయుచుండును.
ఈతోపులకుండేయే పచ్చియెరువునకు కావలసిన ఆకు అలము
అను తెచ్చుకొని, తనయింటికి, ఇతరులకు అమ్ముటకుకూడ
నుపయోగించును. అగ్గిపెట్టెలకు కాగితములకు కావలసిన ప్రా
నిపదార్థములుకూడ వీనివల్ల నేలభించుచున్నవి. వ్యవసాయము.

నీచు అపీలు కొట్టి వేయవలెను:— తిరునల్వేలి జిల్లా
లో కులశేఖరపట్టణంవాసి యగు మీరాసాహెబు బహువారడు
లక్షాధికారి యైన తనమామగారి ఆస్తి నపహరించు నుశ్చేశ
ముతో ఆయనను హత్యగా విచించినందున జిల్లాజడ్జిగారిచే ఉరి
శిక్ష విధింపబడిన హైకోర్టువారుకూడ క్రిందికోర్టు తీర్మాన
మునే నిరవరచిరి, హైకోర్టుతీర్మానమునై నీచుఅపీలు చేయ
బడెనుగాని అపీలుకొట్టివేయబడెను. గవర్నరు జనరలు గారి
యొద్ద అపీలు చేయబడినది. అపీలు పరిష్కారసాము నిరీక్షింప
బడినది. అది తెలియుగానే హంతకుడు రిలీయబడును.

నిర్దించుచుండగ నలకబడుట:— అలవాదులో
బాబూలాల్ అహనోక బంగారు పనివాడు ఇంటి వై మిడ్డ
మీద ఒకనాటికాత్రి నిర్దించుచుండగ అర్ధరాత్రమందురచ్చి
వానిని నతీకేయి యత్నించి కత్తితో కుడి భుజముమీదను
తలమీదనుకొట్టి పారిపోయెను. బాబూలాల్ నిద్రమెల్కొని
మిడ్డ నలుమూలలనూచి. వెనకు కానరానందున క్రిందబోవు
చుండగ నెవరో అతితొందరగా పేడ మెట్టుదిగిపారిపోవుచుం
డెను. ఈ సమాచారము గస్తీ పోలీసువారికి తెలియజేయ
బడెను. వారొకనిని పట్టుకొనిరి. పట్టుపడినవాడు మతిమిగ్గురి
పేర్లను చెప్పెను. వారిని పోలీసువారు వెతుకుచున్నారు.

మత భేదములు వివాదము నాపివేయుట:— సింహళ
ములో మారియచ్చు అను నొక కేళలిక్కు యువతనిని మారి
యచ్చు అను నొక హిందువున కిచ్చి వివాదము చేయుటకు
యవతలి తలిదండ్రులు మొదట నిశ్చయించి మారియచ్చు కూడ
తన నతమును అవలంబించని యెడల వివాదము చేయనని
వారు మఱికొన్ని కోజాలకు తీర్మానించుకొనిరి. ఇట్లు కొంత
కాలము గడచిన వెనుక ఆ యువతలి తలిదండ్రులు ఇండియాకు
వచ్చుటకు నిర్ణయగ నున్నపుడు మారియచ్చు తాను ప్రేమిం
చిన మారియచ్చుతో తారిపోయెను. ఆమె తలిదండ్రులు వానివై
కేసుచేసి వానికి శిక్ష విధింపించిరి. కాని వాడు అపీలుచేసి
శిక్ష తప్పించుకొనెను.

బొంబాయి పార్శ్వ ఇమిటేషను పట్టుచీరలు.

సాగనైది! గట్టిరంగు గలది!! వెల సరసమైనది!!

16 మారలు నిడుపును, 2 1/2 మారలు
వెడల్పుగల చీరలను మేలైన రకములు
చక్కని నేతతో తయారుచేసి పంపబడు
ను. చీరలు అనేకరంగులు గలవు. ఈ
చీరలు తీసి ఉపయోగించిన పిచ్చుట
దాని యొక్క యోగ్యతను నక్కగా
చెప్పవచ్చును. (1142)
1 చీర 16 మారలు రు 7-8-0
1 చీర 18 ,, 8-8-0

మీరు ఆర్డరు చేయునపుడు
కావలసిన రంగును దయచేసి వ్రాయవలెను.
బాలామణి మాంగచీరలు రు 4-8-0
మధుర బుట్టాచీరలు 5-8-0
చంద్రకలాచీరలు బెంగుళూరుచీరలవలెనుండునవి 12-0-0
సావిత్రి సరిగచీరలు 8-0-0
కంది గంటిమాచీరలు 8-8-0
అనుపట్టు గోపాల్ బానుచీరలు 25-0-0
4 చీరలు ఒకేసమయమునతీయవారికి తపాలాభుర్చు ఉచితము.
శ్రీ సుందరలక్ష్మి అందు కో,
2, రామానుజ ఆయ్యర్ బిల్డింగ్, మద్రాసు.

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Central Powers

Terrible Food Situation.

Trade Unions Describe Sufferings.

LONDON, September 14.

AMSTERDAM.—The "Berliner Tageblatt" contains the report of the remarkable proceedings on the occasion of the Trade Union Deputation to the Imperial Chancellor, Count Hertling, on the 12th inst. The spokesman said that the people had become seriously discouraged over the recent events. They felt that they were economically sinking, food continued bad, now dangerously insufficient, and prices were extortionate. Consequently the bodily strength of the workers was declining. They must have more meat and potatoes. Workmen's trousers, which used to cost four marks, now cost sixty, and lasted only a quarter of the time and could not be mended. People's anger over the Prussian suffrage question had reached boiling point. Military censorship and martial law lay heavy on Trade Unions. He urged that now that the exhaustion of their enemies had begun and the breakthrough had failed, it was time for peace by understanding.

Count Hertling assured them that political leaders and the High Command were striving for such a peace and unanimously opposed conquests. As regards equal suffrage, he repeated the promise that if the Upper House did not agree to it, the Landtag would be dissolved. Von Wallraf, Secretary of the Interior, promised that the military would reconsider the right of meeting and censorship. Von Waldow, Secretary for Food Supplies, said it was impossible to get more food. Meatless days must continue in order to ensure milk and fat supply. The potato crop was worse than last year, and corn was only fifteen per cent better. Baron Von Stein, Secretary of State, said that substitutes for clothing must be utilised. Colonel Braun, of the War Office, promised to examine the question of shortening working hours, but this was impossible in mines. Socialist Deputy Lezien, replying said the Ministers' statements regarding food and hours showed that the situation was hopeless. Workers could not work present hours.

German Peace Proposal to Belgium.

LONDON, September 16.

It is believed that Germany has made proposals to Belgium promising her political and economic independence after the war provided that Belgium uses her good offices to secure the return of the German colonies. The proposal is obviously intended to cover the German flank in the event of withdrawal, Belgium preventing the Allies from following the Germans up.

Scenes in the Berlin Municipality.

London, September 16.

AMSTERDAM.—Noisy scenes were witnessed at the sitting of the Berlin Municipalities, the Socialists bitterly complaining of starvation rations. One statement to the effect that it was time the war was ended was received with uproarious applause from the public galleries.

A German Exploiter-Professor of Gas. Arrested by the Americans.

London, September 16.

Reuter's correspondent at the American Headquarters says:—The Americans captured in Thiaucourt Professor Otto Scimeernkase the exploiter of gas for military purposes. He is reported to have been developing some new atrocity of Kultur.

America

Official American View.

London, September 15.

WASHINGTON.—The Associated Press states that the view prevailing in official quarters as regards Austria's peace note is as follows:—Austria is cracking and instead of waiting time with utterly useless peace talk now is the time to strike her hardest.

It is authoritatively stated that the United States in the event of any action, will move in full concert with the Allies. Moreover there will be only one answer namely President Wilson's concluding passage in his speech at Baltimore in April last viz. "There is therefore but one possible response for us—force, force to the utmost, force without stint or limit" etc.

Great Britain

Indian Troops Gallantry.

Lord French's Tribute.

LONDON, September 14.

In course of a letter to Princess Sophia Dhuleep in connection with the forthcoming India Day, Lord French expresses his high appreciation of the services of Indian fighters on the West front in 1914-1915. "When," says Lord French "the Indian troops first arrived the situation was so drastic that it was necessary to call upon them immediately to reinforce the fighting front and help to stem the German thrust. Their fine fighting qualities and their tenacity and endurance were well manifested during the first battle of Ypres before they had been able completely to organise after their voyage from India. The manner in which they acquitted themselves showed the excellence of their previous training for war. In all subsequent battles in these years they took a prominent part and behaved with the utmost gallantry and I have no hesitation in saying that they splendidly upheld the glorious fighting traditions of that Indian Army. This record is all the more honourable when it is remembered that they were suddenly despatched from a hot climate in almost the worst season of the year to face the rigors of a western winter. It will always be a source of pride and happiness to me that I have been associated in the field with these gallant troops."

Premier's Health Improving.

London, September 16.

Mr. Lloyd George's health shows a general improvement.

German Prisoners' Strike.

LAHORE, September 16.

LONDON, September 13th.—German prisoners in a west of England camp have struck objecting to being employed with conscientious objectors.—("C. & M. Gazette")

A Woman Sentenced for Bigamy.

London, September 16.

Mrs. Villiers Stuart, who was a prominent figure in the recent Pemberton Billing trial, has been sentenced at the Old Bailey to nine months imprisonment for bigamy.

France

Paris Bombed.

London, September 16.

Several squadrons of enemy aeroplanes bombed Paris this morning despite an intense barrage. There were some victims and some material damage was done.

Russia

A Yugoslav Army.

LAHORE, September 16.

LONDON, September 13th.—The Paris correspondent of the "Times" says that Italy has decided to propose to the Allies the recognition of Yugoslavia. A Yugoslav legion will be formed in Italy as the forerunner of a Yugoslav army and will probably take the oath of allegiance to the Serbian king as monarch of Yugoslavia.—("C. and M. Gazette" special cables.)

Western Front

French Tribute to Americans.

LONDON, September 16.

PARIS.—French correspondents emphasise the cleverness of the Americans in hustling the Germans so that the latter hastily began removing their artillery leaving their infantry uncovered and subjected to a hail of fire from our advancing batteries. But despite the elaborate German precautions the American booty in guns is steadily increasing.

False German Accusation.

LAHORE, September 16.

LONDON, September 14th.—The correspondent at the front says the Germans have so consistently accused us of using Boche aeroplane marks that their infantry has taken to firing on machines marked with iron crosses. General Ludendorff in an order prohibiting this states that it has never yet been proved that the enemy has used our national mark.—("C. and M. Gazette.")

Abandonment of Hindenburg Line.

Press Comments.

LAHORE, September 16.

LONDON, September 13.—The Berne correspondent of the "Tribuna" says that the German press has evidently received official instruction to prepare the public for the abandonment of the Hindenburg line.—("C. & M. Gazette")

The "Frankfurter Zeitung" says:—It is not on the Hindenburg line that Germany will fight the decisive battle.

American Lines Advanced.

London, September 16—3 A. M.

Last night's American official communiqué says:—In the St. Mihiel sector there was increased artillery and aviation activity. An enemy counter-attack at day-break near St. Hilaire was easily repulsed and a number of prisoners taken. On the left bank of the Moselle our lines have been advanced one or two miles and now include the towns of Vilcey and Norroy. The normal extension of our lines beyond Jaulny resulted in the bringing in of 72 additional guns which were abandoned by the enemy in their hasty retreat. This brings the total of guns captured to over two hundred.

Other Reports.

Americans Enter St. Mihiel.

Brilliant American Achievement.

LONDON, September 14.

Reuter's correspondent at American Headquarters, wiring at 10 P. M. last night, said: Generals Pershing and Petain and Mr. Baker, American War Secretary, entered St. Mihiel this afternoon. The Germans had not had time to evacuate the inhabitants, but had previously deported all boys between ten and sixteen. They had forced old people to work and, as for the rest, the least said the better. What the relief was after all those years of oppression could be judged from the transports of joy with which the Americans were greeted. It was the same in all the other towns and villages.

Americans Advancing.

British and French Successes.

London, September 15.

Reuter learns that news to-day from the American front is highly satisfactory. Since yesterday the Americans have advanced two to three miles on the whole front of thirty-three miles. Patrols have penetrated two miles further. It appears that Germans are retreating to a line protecting the railways to Bezenore and Metz. Metz is under long range gun fire. There were six enemy divisions operating in the St. Mihiel salient, the total strength being 60,000 with a reflex strength of 35,000. The booty includes masses of material, over a hundred guns of all calibres, hundreds of machine guns

and trenchmortars. The bridges in the reconquered territory are undamaged. The British have conquered Maisey northwest of St. Quentin. The French yesterday took 2,500 prisoners. The line at noon to-day ran as follows:—Norroy, Rembercourt, Haumont, Doncourt-Aux-Templiers, Abaucourt and thence to the old line. Metz guns are in action.

Maisey Captured.

Six Enemy Aircraft Destroyed.

LONDON, September 15.—1.0 P. M.

A British communiqué says:—In successful minor operations this morning we captured Maisey north-west of St. Quentin, also the trench system south-east and east of the village taking one hundred prisoners and a number of machine guns. There was considerable hostile artillery fire at a number of points on the battlefield south of the Arras-Cambrai road.

Aviation.

Enemy aircraft were more active yesterday. We destroyed four hostile machines, also two two-seaters on the ground during a successful attack from a low height on an aerodrome south of Lille. Two British machines are missing. We have dropped during the past 24 hours eight tons of bombs.

Numerous Bombing Operations.

London, September 15.

The Air Ministry announces that on the battle front in addition to bombing reported in yesterday's communiqué we carried out the following operations:—We twice attacked Metz Sablon obtaining many direct hits on the railway triangle, workshops, gasworks and barracks. We also attacked Boulay aerodrome with good results. Last night we kept up heavy attacks all night on Metz Sablon, Courcelles, Ehrange, Saarbrücken and Kaiserlautern and aerodromes at Frescaty and Boulay. We obtained many direct hits on the railway especially at Metz Sablon and Courcelles, and caused several fires at Metz, Kaiserlautern and Saarbrücken stations and Frescaty aerodrome. Three British machines are missing. We bombed Daimler works at Stuttgart to-day with good results. During this raid we encountered twenty hostile machines two of which we destroyed. All British machines returned. We dropped twenty-seven tons of bombs in twenty-four hours.

In the Cambrai Area.

LONDON, September 14.

Reuter's correspondent at British Headquarters, wiring to-day, says:—The enemy has been active in the Cambrai area. In this attack yesterday evening, east of Trescault under cover of heavy barrage, the few Germans who gained footing in our posts were easily dealt with. The bombing attack, covered by flammenwerfer between Gouzeaucourt wood and village caused our troops to fall back to support the trench to escape liquid fire. Our artillery then gave the enemy a bad time. We withdrew some advanced posts at Laverger to give a clear field of fire to gunners to deal with infantry attack, which did not make any headway.

Maisey Captured.

LONDON, September 15.—10.50 P. M.

Reuter's correspondent at British headquarters wiring this evening says:—During the twenty-four hours ending sunset yesterday we took 290 prisoners from the rear-guard astride the path towards Cambrai. Our guns have taken a heavy toll of troops in the Hindenburg line. The ground between Havrincourt and Gozeaucourt is a maze of enemy rifle pits but heavy rains have flooded them and many occupants have been forced to leave. Maisey which was captured this morning stands upon a little spur called Mont Degards and straightens the line through Holnon Wood. Our advance posts are now less than four miles from St. Quentin. Further evidence of shortage in German man power is accumulating. Men, women and boys who were graded for national service at home are being brought into the back areas to replace troops on the lines of communication and it is reported that boys of fifteen are being assembled in the region of Sedan for auxiliary service.

French Line Advanced.

Stubborn Resistance Overcome.

LONDON, September 16.

Reuter's correspondent at French headquarters says:—The fiercest fighting on Sunday took place at Tiger Wood near Vailly where the French overcame stubborn resistance and advanced their line. General Mangin captured hill 154 east of Vauxaillon. Meunjean dominates the Soissons-Maubence road two kilometres from the end of Chemin-Des-Dames. The French have occupied hill 169 dominating Vailly at the head of Sancy and the Jouy valleys. Judging from the number of corpses lying around, the enemy losses must have been exceptionally heavy. The Germans are still holding the plateau of Jouy but the French overlook their positions.

Twenty One Enemy Aircraft Felled.

LONDON, September 16.—12.50 A. M.

Last night's French communiqué says:—Fine weather yesterday permitted considerable aerial activity. There were very numerous and severe fights in which fourteen enemy machines were brought down and seven balloons set on fire. Enemy troops were machinegunned from the air and six and a half tons of bombs were dropped on enemy assemblages. Over 23 tons of bombs were dropped during the night on railway stations of Laon, Confians etc. Southeast of the Oise the enemy again counter-attacked violently. Everywhere our positions were maintained. We captured to-day the plateau east of Vauxaillon and further south we advanced beyond Meunjean Farm capturing the crest northeast of Celles-sur-Aisne. Since yesterday morning we have taken over 3,500 prisoners.

Allied Advance. German Admission.

London, September 15.

A wireless German official message says:—Von Carlowitz's army is again engaged in a heavy battle between the Ailette and the Aisne in the region of Allemant. The enemy pressed forward across the heights east of Laffaux.

LONDON, September 16.—2.25 P.M.

The British communiqué says:—A successful minor operation during the night astride Ypres-Comines Canal advanced our line on front of over two miles and we captured a number of prisoners and machineguns. Raiding and patrol encounters occurred in the neighbourhoods of Meuvres and Gavrelle. We established new posts in the vicinity of Sauchy-Cauchy and Oppy.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Simla

Progress of War. The Simla "Military Onlooker's" Observations.

SIMLA, September 16.

The "Military onlooker" this week after summing up recent events on the various fronts goes on to say:—We are now certain of victory, of complete victory if necessary to the extent of ultimately over-running Germany and capturing Berlin. An examination of German manpower shows this very plainly. We know that there are less than two hundred German divisions on the western front probably only about one hundred and ninety, and that the rifle strength of a division has been reduced to five thousand eight hundred and fifty. We also know that a number of these divisions are under establishment, and that many battalions have only three companies instead of four. This means that the total German rifle strength in the western front is barely one million one hundred thousand men, and is likely to increase.

The eighteen year old boys (1920) class are due to arrive at the front this month and will add some four hundred and fifty thousand to the German numbers. These, however, plus returned wounded prisoners from Russia and combed out men, represent the entire available reserves of the German empire. In the last two months German divisional engagements amount to nearly two hundred and fifty, and their casualties must approximate to seven hundred thousand including nearly two hundred thousand prisoners. It appears probable that German losses in the next two months will not fall far short of these figures. Numerically then it is clear that Germany is in a very bad way. Of still greater importance is the abundant evidence of decline of enemy morale and discipline. The mistakes and miscalculations of the German leaders must have destroyed much of the confidence of even this docile people, accustomed as it is to reverence the views and opinions of its rulers. Further the mendacity of German official reports has seriously affected the morale of the troops whose fighting value is believed to be waning rapidly. No army can retreat constantly losing large numbers of prisoners, guns, etc. without a sense of its inferiority and the German army and nation must realize that this inferiority is bound to increase. Conversely the strength and morale of the allies are rising rapidly. Our numerical superiority is great, German retreats have given us more room to improve our railway communications and have aided to our resources. The morale of our troops is higher than ever and the allied armies and nations at last see that victory is in their grasp.

Calcutta

The Bakrid in Calcutta. No Danger to Peace Apprehended. Assurances Given to a Deputation.

CALCUTTA, September 16.

A deputation consisting of Mr. B. Chakravarty the Hon'ble Mr. Fazul Huq, the Hon'ble Mr. Abul Kassem, Moulvi Najmuddin Ahmed, Baku Pad Taraj Jain, Mr. Dobi Prasad Khaitan and others was received to-day by the Hon'ble Sir Henry Wheeler, Senior Member of the Executive Council and Mr. Clarke, Commissioner of Police, Calcutta. The object with which the deputation was organized was to assure the authorities of the whole-hearted support of leading members of the several communities in preventing a recurrence of disturbances in connection with Bakrid festival and to have an assurance from the authorities that adequate steps have been taken by the authorities with the same object in view. The members of the deputation were introduced by Mr. Chakravarty and were cordially received by Sir Henry Wheeler. Both Sir Henry and Mr. Clarke assured the deputation that all possible precautions have been taken. They expected the different communities to exercise mutual forbearance and further stated that no apprehension should be entertained of any further disturbances. The deputation thanked Sir Henry and Mr. Clarke for the steps which had been taken and were of opinion that the assurances which have been given will go a long way to allay the existing misapprehension.

Hindu and Mahomedans. Appeal for Harmonious Relations.

CALCUTTA, September 16.

Ten Mahomedan, ten Hindu and three Marwari leaders of Calcutta have issued an appeal to the Hindus and Mahomedans not to disturb the cordial relations between the two communities and not to allow the recent incidents to disturb the harmonious relations and thereby give an occasion to their enemies to point the

finger of scorn at them. The appeal thus concludes:—We are specially anxious that the coming Bakrid and Moharam festivals may pass off quietly. Already some mischievous people are circulating reports that Bakrid will be marked by acts of violence and oppression and before it is over many lives will be lost. Probably in this case the wish is father to the thought. Let us on our part work to belie these reports and allay the apprehensions which have arisen. Let each community respect the religious sentiments of the other. Let us exercise mutual tolerance and forbearance so as not to interfere with the religious practices and even prejudices of either community.

Bombay

The Dacca Ryots' Association. A Memorandum on the Reforms. Presented to the Government.

BOMBAY, September 16.

A lengthy memorandum has been submitted by the Dacca Ryots' Association to H. E. the Governor in Council in connection with the Montagu-Chelmsford scheme as to the question how franchise can be broadened. The memorandum contains the following observations:—To contend that the broadening of franchise should aim at dispensing with the need for communal representation or that it would secure representation to backward classes is therefore to assume an impossibility for many years to come. If we attempt to secure to these classes such a decisive preponderance in the electorates as would enable them to return at least a fairly large number of members to the legislature we are sure that the attempt will proceed on extremely unsafe lines and must certainly fail in its object. The appalling ignorance of the whole population of our country would compel most of our votes in this case to depend upon polling authorities. They would be absolutely incapable of resisting numerous external forces such as can be and would certainly be used to coerce votes to suit the interests of a few wire-pullers. Presumably the smallest area that can be brought within one electoral group must be as large as a collectorate and if this is so any attempt to bring persons of lower property qualifications than the local board voters to one centre for registering votes would result in great inconvenience. We think, therefore, that those of the present Taluka local board electorate should be the longest property qualifications for a voter.

Regarding the recommendations of the report with reference to the Government of India the memorandum says that the changes which had been proposed are sufficient to give increased opportunities to representative Indians to influence that Government without weakening its authority in any direction. The following is a summary of modifications proposed by the Association:—Ministers should be responsible to the legislature, but the Governor may be empowered for some time to select his ministers from among the elected members. In the case of a serious difference of opinion between the Council and the Governor, the Council may be dissolved, but if the new Council holds the same view its view should prevail. The number of members of the Executive Council should not be fixed at a minimum of two. No member of the Council without portfolio should be appointed. Ministers should be honorary posts until they begin to be filled by election by the legislature. The strength of the Bombay Legislative Council should not be less than 200. The number of nominated members should be 30 while that of the elected members should be 170. The qualification of voters for the Council should be approximately those of taluka local board voters. Special representation through separate electorates must be given to minorities and to educationally backward communities. The proportion of seats to be allotted to communal electorates should be so fixed as to make up adequately the deficiencies that may result in general or territorial electorates in which all communities should be allowed to take part. The depressed classes should be represented by Government nomination until it becomes possible to find among them a sufficient number of elector capable of exercising the franchise which may not be the same as in the case of other classes. Neither nomination nor reserving of seats in plural constituencies should be resorted to in the case of minorities and backward communities. The proposals in the report regarding Mahomedan representation should be adhered to. Sindhs should be separated and the Casuarie districts (in the Madras Presidency) and should be included in the Bombay Presidency. The Executive Council should meet every increase of expenditure for the reserved departments by resorting to special taxation. If the income-tax is to be totally an Imperial head of revenue, there should be no objection to ministers imposing taxes similar in nature, in so far as this presidency is concerned, for the purpose of meeting the expenses of transferred departments. The Council of State should have an elected majority of two thirds of its strength representing the more conservative and stable elements in India. India should be given complete fiscal autonomy.

Bombay Country Spirits Trade. Excess Profits Under Changed System. Recommendation for Utilization.

BOMBAY, September 16.

In a Government resolution dated 13th December 1917, the Government issued orders making certain modification in the method and disposal of the right of retail trade of country spirit in the Bombay Presidency. In the same resolution they expressed their desire that any extra profits that might be realized from the change of system should be devoted to the promotion of primary education or to sanitary or other improvements of local administration. A committee was accordingly appointed in February 1918 for the purpose of considering the most effective method of distributing the excess revenue so derived and has made the following recommendations which the Governor-in-Council has approved:—That seventy-five percent recurring revenue from the excess profits be devoted to the five following subjects, viz., opening of new schools in rural areas, (2). Encouragement of free and compulsory primary education in municipal areas throughout the presidency including the city of Bombay, provided it is decided by the Government that they should contribute towards this object in that only, (3) increase the pay of the primary school teachers, (4) provision for special facilities for primary education of backward class and (5) training primary school teachers.

That fifty percent of non-recurring revenue from the excess profits be devoted during the next three years to the following objects, viz., (1) building grants for primary schools (2) building and equipment of training schools for primary school teachers and (3) grain compensation for primary school teachers. That this committee recommends that the balance of revenue from the excess profits both recurring and non-recurring be spent on objects of sanitation including water supplies and medical relief. With reference to the third recommendation it was the opinion of the committee that it should be left to the Government to decide on the recommendation of the Surgeon-General and the Sanitary Commissioner upon what precise objects the available funds could be most suitably expended but hope is expressed that it would be found possible to devote the substantial funds in particular to the provision of maternity homes and improvement of sanitary conditions in pilgrim centres.

Indian War Loan.

Bombay Congratulates Bengal.

BOMBAY, September 16.

His Excellency the Governor of Bombay has sent the following telegram to the Earl of Ronaldshay:—The Bombay Presidency warmly congratulates the Bengal Presidency on the splendid result of her effort for the war loan. While yielding the pride of place with all regret we take off our hats to the Sister Presidency which has achieved such a striking success. Willingdon.

Cricket in Poona.

POONA, September 16.

The final match in the quadrangular series began shortly after 11.30 a. m. to-day. The Parsees gained the toss but sent in the Presidency to bat on. Owing to Saturday afternoon's rain, Vacha, Parsee bowler, having met with an accident dislocating his angle, his place was taken up by Elavia. Elchidana was also absent and was represented by Bhapoo. On the European side Coombs replaced Captain Laverton. The 1st pair of players on Presidency side were not parted for 40 minutes making 48. Garnett batted 57 minutes making 33. The sun was very trying. Captain Weigall was twice left off, but was dismissed for grace by Vajifdar before he could get set. Tarrant began very cautiously, but later left one or two very nearly over boundary. Century appeared after 98 minutes play. When the play ceased for lunch the Presidency score stood at 116 with 6 wickets down.

Mail Steamer Report.

BOMBAY, September 16.

The postal express train conveying the inward foreign mail leaves Bombay to-day at 12-10 hours.

Burma

Rangoon Mahomedans Meeting Abandoned on Govt. Request.

RANGOON, September 16.

A local Government Press note says that the decision to abandon the mass meeting of Mahomedans which had been proposed to be held at Rangoon on the 8th instant was arrived at after friendly discussion between the Commissioner of Police and the leading Moulvis of Rangoon. The cordial manner in which the Moulvis met the wishes of the Local Government in this matter is highly appreciated and the Lieutenant-Governor has thanked them for their loyal co-operation. The thanks of the Lieutenant-Governor are also conveyed to the Commissioner of Police who was asked to convey the expression of the Lieutenant-Governor's appreciation to the Moulvis.

South India

No Looting in Bangalore.

BANGALORE, September 16.

Yesterday passed off without any trouble of looting which was apprehended. Business was carried on as usual. In the Bangalore city the police and Imperial service troops were patrolling and guarding the bazaar streets. Eight grain shops were opened in various parts of the city. Grains were sold at reasonable prices. Police arrangements it is stated averted all trouble. Reports from the gold fields and Mysore also show that there were no disturbances in those parts.

Dr. Varadarajulu's Case. Two Specific Complaints.

MADURA, September 16.

Two complaints have now been filed by the Public Prosecutor before the Sub-Divisional Magistrate charging Dr. Varadarajulu with offences (1) under sections 153A I.P.C. and 25, clause 1 c. and d. of the Defence of India Regulations with reference to his lecture to a huge audience in Madura river bed on "Future India" on the 19th August and (2) under section 153 A; I. P. C. in respect of his lecture on "Muslim Culture" on the College road on the 20th August. Process has been directed to issue. These charges are in addition to the one under Section 124 A; I. P. C. with which he stands charged already before the same court.

(Uncorrected.)

CALCUTTA, September 17.

The Government of Bengal has issued the following communiqué:—Further particulars have now been received of the circumstances in which Subadar A. K. Mitra was killed and Subadar Major S. N. Basu and Jemadar R. E. Mukharji of the 49th Bengal were wounded in Mesopotamia. The incident took place on the night of June 8th and 9th when three officers were shot while asleep. It appears that shots were fired by No. 605 Naik S. Choudhury and No. 295 Soppy Sidbants, both of whom have admitted their complicity and probably by another member of regiment whose identity has not so far been established. The motive for attack is said to have been resentment at alleged ill-treatment. It is not clear that this was the only reason, but political motives for crime are not pected. Enquiry is being made into the allegations of ill treatment. It appears that Jemadar R. L. Mukherji was attacked in mistake for another officer.—A. P.

నిర్బంధావాసనిచారణసంఘ నివేదికము

రౌలట్ సంగ్రహ నివేదికము నామోదించుట

సర్. శాశ్వతాంశక శ్రీ చంద్రవర్మగారు, పి. పి. వీధి ప్రాంతమున యాక్రింది మిమో గాంధీయను ప్రకటించిరి:-
మేము విచారించిన ప్రతి కేసునూ గూర్చియు మా ఆభిప్రాయమును ప్రభుత్వమువారికి తెలుపునపుడు, యాక్రింది విషయములకు సంబంధించిన మాచర్యముగూర్చి యందుకు సెరుకు పడువలసి యున్నది:- (1) మా సంఘము సేవరములు వద్దే కింపబడిన ప్రభుత్వోత్పత్తిములలో యొకటిగా బడిన అధికారానుగూఢ్యముగ మే మవలంబించిన చర్య. (2) ప్రతివిషయమున నుగల నిదగ్గరముల పరిక్షించునపుడు మే మనునద్రుంపజేసిన న్యాయశాస్త్ర సూత్రములు (3) మేము పరిక్షించిన కేసులకు కారణభూతమగు విప్లవోద్యమ స్వభావమునకును, పరిమితి కిని, అసామాన్యపరిస్థితులకును యీ సూత్రముల నవ్వయించుటకు గల సందర్భము.

II మేము మొత్తముమీద 806 కేసులను పరిక్షించి, తద్వీపయమై మా ఆభిప్రాయముల దెలిపియున్నాము. ఇందు లో 100 గురు 1818 సంవత్సరపు కంక్షకేపు రెగ్యులేషను III ననుసరించి రాజకీయప్రేరేపిత నుంచబడిరి. 702 మంది హిందూ శ్రేణిరక్షక శాసనముక్రింద నిర్బంధితులైనవారు. 4 గురువై ప్రకటనరక్షక శాసనము అనునద్రుంపబడినది. మేము పరిక్షించిన యీ కేసులలో 6 గురు మాత్రము శ్రేణియనునకు భంగ కరముగ నద్రుంచెదరని తలంచుటకు తగిన అవకాశము లేదని యు, అందుచేవారిని యెట్టి పరిస్థితులు లేకయే కాదాగ్నవా నిమిత్తల గానించబడినవినియు ప్రభుత్వము వారికి తెలిపితిమి. ఇరుటలు భారతదేశమునకి ధింకలముగ నిర్బంధిరను మా ఆభిప్రాయమును ప్రభుత్వమువారికి తెల్పింపితిమి.

III ఈ రాజకీయప్రేరేపిత నిర్బంధితులను శాశ్వతము నకు కొన్ని భాగములుగ విభజించియుంటిమి. అట్టి భాగములు 18xలవు. అందు ఆరుభాగములు డక్కా, అక్కా, సిలూను సమితి ను భృత్యులకలిగియున్న విభజనకు ప్రభుత్వోద్యమములకు పాటులను దొంగిలించుటకు చేయుబడిన కుట్రయను ప్రత్యేక భాగములుగ విభజింపబడినవి. ఇతరభాగములలో పశ్చిమ కంక్షకే పక్షమును గూర్చి తెలుపబడినది. ఇవియే తూర్పుదెంగాలు లోనికి వ్యాపించినవి. ఇక మిగిలిన చిల్లరభాగములు మిగుల స్వల్పముగనున్నవి. అనుసిలాను సమితి విషయమున డక్కా, ఇతరవిషయములలో నీవిభజనము విప్లవకారుల యేర్పాటుల ననుసరించియే చేయబడినది.

IV మే మివరిక్ష గానించుటలను, యీ విప్లవకాళు లన్నిటికిని ఆంతరంగిక సంబంధము కలదనము, యిదిబ్రటిషు ప్రభుత్వమును పశుబలసహాయమున తొలగింప బూనుకొనిన వినియు రౌలట్ సంగ్రహమువారు చేసిన నిర్ధారణ సత్యమనిమాకు తోచినది. ఈవిషయములన్నియు శ్రేణిమందంతటను పరివ్యాప్తమైన యొకగొప్ప విప్లవోద్యమకాళు లనియు, ఇవి నిర్మాతృత్వ బడుదనుక యీ భాగము తొలగకాలదనియు మా ఆభిప్రాయము. ఈ ఆంతరంగిక సంబంధము, విప్లవనేర నిర్ణయవిషయమున నుపకరించుటచే దీనినిగూర్చియే మేము మొక్కి వక్కాణింపవలసినదనినది.

V ఈ కేసులను విచారించునపు డ్రిండిని నిధాన మవలంబింపబడెను.

(1) ప్రభుత్వమున ప్రతినిర్బంధితుని కద్దనుండియు నొక లిఖితవాక్యముల ప్రక్రమును గైకొని, దానిని అధికారమార్గముగుండ మాకందజేయవలసినదని ప్రభుత్వమువారి అడిమనలు కార్యదర్శిని మేము కోరితిమి. మేము పరిక్షించిన 806 కేసులలో 167 టిలో మాత్రమే లిఖితప్రక్రములు మాకందినవి. వీనినిగూర్చి మేముయోచించితిమి. అధికారమార్గమన గా ప్రభుత్వలిఖిత పరిశోధకునిచే పరిశీలించబడినవి మా ఆభిప్రాయము. ఇందుములమున నీ లిఖితవాక్యములు మాకు శ్రేణి పూర్వమే ప్రభుత్వలిఖితపరిశోధకునిచే మార్పబడినవి తలంపరాదు. ఈ కాగితములన్నియు మాకు మధ్యాస్థితిలోనే యీ యుద్ధానికి జోకము లేకయే వచ్చినవి స్పష్టమగుచున్నది.

ఇందులో కొన్ని ప్రక్రములయందు తీవ్రమగు భావ ప్రయోగింపబడినది. తమము ప్రాంతముగ బాధించుచున్నారని కొందరు తమప్రక్రములయందు వ్రాసింపిరి.

(2) క్రిమినలు కోర్టుచే నిందితులని నిరూపింప బడిన వారి విషయముల గాక, ఇతరవిషయములలో నెల్ల ప్రతివారను

గావించిన నేరములను వ్రాసి వారివారికిబంపి, వారివద్ద నుండి లేఖరూపమున ప్రత్యుత్తరమునంద నభిలషించితిమి. ఆ నేక విషయములలో యిట్టి నేరాలోపణ మిదివరకే గావించబడి, అంగులకు ప్రత్యుత్తర మిదివరకే సునిధిపరుపబడినది. అనేక విషయములలో నిట్టి ప్రత్యుత్తరములుగాక, ప్రత్యేకముగ వ్రాతములము గైకొనబడినది.

(3) ఇట్టి నేరాలోపణముగావించ బడిని విషయములలో నీవిధానము నవలంబించితిమి. ఒక సార్వత్రిక నేరమును స్పష్టముగ నొప్పుకొనిన యెడలగాని, లేక తాను నేరస్థుడను గానని తెలిపిన విప్లవకారుని సత్యమునందే ఆతనివై నేరాలోపణము గావించబడినదని తెల్లమగుచుండిన గాని, అట్టి వారవై పుకల లిఖితరూపమున నేరాలోపణము చేయుట అనవసరము. అట్టి స్టేటుమెంటు లేకప్పుడును, అట్టి స్టేటుమెంటు యుండియు నేరస్థుడు తననేరములగుర్చి తెలుపబడలేదని స్పష్టమైనప్పుడును, ఆతనివై చార్జినితయారుచేసి, వ్రాతములకముగ నాతని ప్రత్యుత్తరము సంపాదించితిమి.

(4) ఏకేసులో నైనను ఒక విషయము తెలియక పోయినపుడును, ఆ విషయము గూర్చి విప్రు గ్రహణ కుత సరమైనప్పుడును ఆ విషయమున వలయు సమాచారమును వెదకి తెల్పింపబడితిమి.

(5) ఈ నేరములను కనుగొని, నేరముల కంగీకారమును బడసి, తగిన పరిశోధనము జరిపిన విశోపియను, ఇండియను పోలీసు ఉద్యోగులలో కొందరిని పరిక్షించితిమి.

(6) విప్లవకారులు చేయు దుర్మయములలో నుపయోగింపబడినప్పుడు పట్టుకొనబడి యిప్పుడు పోలీసు ప్రెయినింగు కాలేజీయూజియములో నుంచబడిన బాంబులను, మందుగుండు సామానులను, రాజ్యగ్రామాలు లేఖలను, పుస్తకములను జాగ్రత్త పరిక్షించితిమి.

VI మేము మావరిక్షను గవస్థులుగ జరుపవలసినదని యు, యెట్టిన్యాయవాదియు మానుకుమునకు రావాడదనియు మావై యొక నిబంధనము విధింపబడినది. నిర్బంధితు లేనరైనను మావద్దకు ప్రత్యక్షముగ గావించుటకు మాకుగల అధికారమునుగూర్చి యేమియు తెలుపబడలేదు. అందు మూలమున, వలయునెడల వారిని మావద్దకు రావించుటకు మా కధికారము గలిగియున్నదనియే చెప్పవలయు. కాని ఈక్రింది కారణముల బట్టి యీ అధికారమును మే ముపయోగించుకొనలేను:-

- (1) మా సంఘము అపీలు అధికారము గలిగియుండుటచే నేరస్థులను న్యాయమూర్తుల కద్దకు తీసికొని రావనసరములేను.
- (2) ఆయినను, ఇది నేరస్థుని లాభమున కవసరమని తోచిన యెడల అట్లే గావించుము. కాని, యిట్టి అవసర మెచ్చటను మాకు గానరాలేదు. దూరాలోచన గావించిన పిమ్మట లిఖిత రూపమున బంపబడిన స్టేటుమెంటుకంటే నేరస్థులు ప్రత్యక్షముగ తమ నోటితో వెలుపు వాక్యముల వలన నాతని కెక్కుడు లాభము కలుగునని మాకు తోచుటలేదు. లిఖితమగు స్టేటుమెంటులు మేము పొందితిమి. న్యాయవాదులులేకయే నేరస్థులు స్వయంసమర్థవమునకు బూనినయెడల నాతడు ఒడ్డిచేత్తులకు తగిన ప్రత్యుత్తరమును సొగలేకయు, తాను నేరస్థుడను గానని తెలుపుటయు, మున్నగు కార్యములవలనను, నడవడికలనను, న్యాయమూర్తి మానసమున తనయెడల దురభిప్రాయమును వృద్ధిచేయుచు తనకు అన్యమును తెచ్చిపెట్టుకొననని మాకుగల అనుభవములన నుకువగలము. 100 క 70, 80 మంది నిర్బంధితులు అనుభవ జ్ఞానములేని యువకులగు నిద్యార్థులగుటచే యీ అన్యము వాటిల్లుట నిశ్చయము. (8) ఈవిప్లవనేరపు అసాధారణ స్థితిగతులవలనను, ప్రత్యేకముగ న్యాయపరిశీలనము వలనను యిట్టిచర్య అవసరమైనది. అందుచే నేరస్థులను మావద్దకు పిలువనంపలేదు. మరియు, తమ నేరము నొప్పుకొనిన వారిలో ననేకులు, తమ నానుములు ప్రమతియు కాదాదనియు, అట్లయిన యెడల తమసహచరుల యాగ్రహణకు పాత్రులమగుచు నునియు నూచించుటచే, వారి సంగక్షణమునకై వారిని మావద్దకుపిలిపించి, వారిలోటివెంటబడిని వారి కార్యములను దెలిసికొనయత్నింపలేదు. వీరెట్టిన్యాయసంఘమువద్ద నైనను రానిచ్చగించుట లేదని మాకు దృఢముగ తోచినది.

(సత్యము)

భారత ప్రెసిటులు:-కింగ్సు కమిషన్స్ అక్టింగు ఉద్యోగులములకు భారతీయులను తరిఫీదు చేయుటకు భారత ప్రెసిటుల తరిఫీదు సాతకాల అక్టోబరు 15 వ తేదీ నుండియు ఇందులో దెలుపబడును.

ఇండియా దొరతనమువారు - అర్థిక శాఖ.

ప్రకటనము.

ఈ దిగువ కనుపలుపబడిన విధమున ప్రెజరీ బిల్లుల నిచ్చి వైకము బయలు తీయుటకు గవర్నరు జనరలుగారు తీర్మానించిరి.

5 వేలు, 10 వేలు, 25 వేలు, 50 వేలు, లక్ష, 5 లక్షలు, 10 లక్షలు వేరుగలిగి 6 నెలలు, 9 నెలలు, 12 నెలలు వాయిదాబట్టివంటిన్ని ప్రెజరీ బిల్లులు నేటి నుండియు దెంగాలు, బొంబాయి, మద్రాసు బ్యాంకులలో ఇవ్వబడును. బిల్లులకు చెల్లింపవలసిన రేట్లు అప్పుడప్పుడు ప్రకటింపబడును.

మొదటి వాయిదా రేట్లు.

ఆరు నెలల బిల్లులు	నూటికి	రూ 97-12 లు.
తొమ్మిది నెలల బిల్లులు	"	రూ 96-6 లు.
పందొండు నెలల బిల్లులు	"	రూ 95-2 లు.

ఏ తరగతి బిల్లులకైన చెల్లింపబడనలసిన మొత్తములను మార్పుటకు గాని ఒక వారములో బటువాదాచేయబడు బిల్లుల సంఖ్యను నియమించుటకు గాని, ఏ తరగతిబిల్లులను బటువాదా చేయుట, మారిచేయుటకు గాని గవర్నరు జనరలుగారికి అధికారము కలదు. బిల్లుల నిర్ణయకాలముంతయులో వైకము రాజధాని బ్యాంకులలో చెల్లింపబడును. ఆ బిల్లులలో ఇల్లు వ్రాయబడి యుండును.

ఈ బిల్లును చూపించినవారికి గాని వారియుత్తరపును బడసినవారికి గాని 1919 సం. ఇన్నో నెల, ఇన్నో తేదీని బంగారము, బొంబాయి, చెన్నపురి బ్యాంకులలో నుండేడి ఇండియా దొరతనమువారి ఆదాయమునందే ఈ మొత్తమును ఇచ్చువలెను.

బిల్లు మొత్తము చెల్లింపబడినవారిని పేరు లేని కుడకు వానిని కనుపరుచువారికి ద్రవ్యము చెల్లింపబడును.

అగత్యముగు మొత్తముచెట్టి మూలమునగాని నగదు మూలమునగాని నుడియేవిధమున గాని చెల్లింపబడిన పిమ్మట దెంగాలు, బొంబాయి, చెన్నపురి బ్యాంకులలో బిల్లులు బటువాదా చేయబడును.

రాజధానులకాళు బ్యాంకులలోను కాన్ పూరు, లాహోరు, ఢిల్లీ, రంగూరు, కరాచి బ్యాంకులలోను కూడబిల్లులు బటువాదా చేయుటకు వాటి మొత్తము తిరిగి చెల్లింపబడుటకు ఏర్పాటులు చేయబడుచున్నవి.

ఆమోదింపబడిన దళారి స్టాంపు ముద్రింపబడిన ప్రెజరీ బిల్లుల దరఖాస్తులు యాగొనింపబడి నూటికి 1-16 వంతున దళారి ఇవ్వబడును. బ్యాంకులలో ఇవ్వబడిన బిల్లులకు దళారి యొకగలదు.

ప్రెజరీబిల్లులకు సామ్యుఇచ్చుటకు సమయమున ఆదాయపు పన్ను మినహాయించబడెదగాని ఆ సామ్యువై ఆదాయపు పన్నును అతడు ఇచ్చువలసియే యుండును. కాన అతడు తానిచ్చువలసిన ఇతర ఆదాయపుపన్ను సంబంధపు అనుఆదాయపు మొత్తముల పట్టికను పంపునపుడు ఈ మొత్తమునుగూడ దానిలో చేర్చవలెను.

బొంబాయి యుద్ధరణకేటము:- 1916-17 డి. జి. ఎడ్వర్డుగారు బొంబాయియుద్ధ రణకేటమును కడపటిపర్యాయము పేరు బజారుకు వీనుకువెల్లిరి. 25 లక్షలరూపాయలు జనుచేయబడినవి. ఈ నెల 4వ తేదీని వైకేటము బయటకు వీనుబడినప్పుడు 34 లక్షలరూపాయలు జనుచేయబడినవి. భోజనముల సమయములలో రెండుపర్యాయములు వైకేటము బొంబాయికేటము వీనుకుబోవబడినవి. లక్షాతొంభై నాలుగు వేలరూపాయ లొకగలడినవి.

బండిపోటు:- చులబారు జిల్లా పొన్నాని తొలూకాలో నొక గ్రామముందు నివసించుచుండిన యొక ధనికుని ఇంట ఒక నాటి రాత్రి కొంతమంది మోస్తానాతీవారు ప్రవేశించి కుటుంబమువారిని చావమోది మొత్తముమీద మూడువేలరూపాయలయ్యెన్ని తీసుకుబోయిరి. ఇరుగుపొరుగువారు సహాయమునకు రాకుండ వారిండ్లపై బండిపోటుగాండ్రు బెడ్లలవద్దము గురిపించిరి.

వెట్టికక్కాకాటు:- చిట్రగుంట రైలుస్టేషను వారి చే దెంపబడుచుండిన యొకకుక్కకు వెట్టి యెత్తినందున అది 5, 6 గురు పాశ్చాత్యశ్రీలను పిల్లలను కరచినందున వారందరు చికిత్సనిమిత్తము కూనురుకు వెల్లిరి.

ఆమృతాంజనము డిపోవారి దివ్యోషధములు.

వంశపూర్వము కండ్లులో ముడుపు	0-2
శీర్షికసాయనము మూత్రము అతిర్థమునకు	1-4
దంతకూలవారి కండ్లుపోటుకు	0-8
శుభ్రముగా భావపుష్టికి	1-0
జ్వరవారి జ్వరములకు నీసా 1-8	0-12
మూత్రకంజులైలము దబ్బి 1-8	0-12
శేఖరుండు ముంజులుకు నీసా 1-8	0-8
నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు	0-4
కలరామూత్రము వాంతిభేదులకు	0-8
నల్లకలైలము నల్లబీదలకు దబ్బి 1-8	0-4
వామకర్మము నీసా 1-8	0-6
శేఖరుండు నీసా 1-8	0-4
శామరైలము; శామర, తీటుకు	0-8
వృద్ధులకు శేఖరుండు దబ్బి 1-8	0-4
మంద్రాద్రావకము నీసా 1-8	1-0
కఫవారి శీతగ్రామములకు దబ్బి	1-4
కఫవారిచూర్ణం ఉబ్బునములకు దబ్బి 1-8	0-8
వాయువుపోటుకు మందు	1-0

శ్రీకృష్ణాను ఉచితము.

మోహినీలైలము పెండ్లి ముంజులకు	0-12
శోమవారి పెండ్లిముంజులకు	0-8
ఉబ్బునమునకు మందు నీసా 1-8	1-8
కస్తూరిమూత్రము పెద్దది, మంచివి	50-8
శుభ్రాధిగి మూత్రము	1-0
శుభ్రాధిగి శేఖరుండు పుండ్లకు	1-0
విశేషము: కుమ్మరము దబ్బి 1-8	0-8
గ్రహాధిగి మూత్రము దబ్బి 1-8	0-8
శోమవారి మూత్రము కలనాచ్యులకు	0-12
కాలినపుండ్లకు నీసా 1-8	0-8
కగ్రహాధిగి మూత్రము నీసా 1-8	1-0
కుమ్మరమూత్రము, కుమ్మరమూత్రము	1-0
మందుకు నీసా 1-8	0-8
మంద్రాద్రావకము, ముఖకాంతికి	0-8
కనుకలైలము శీతగ్రామములకు	0-8
కర్మకూలవారి కంటిపోటుకు	0-8
మాలాది మూత్రము ముంజులకు	0-8
జంతువారవారి ఎముకలకు	0-8

ఆమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

వివేకా సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసవరిల్లా

ఆచార్యుని రక్తమువలన జనించు వ్యాధులకు కీరీటమునంటి మందు. కుంజులను, మచ్చలను, గండములను పుండ్లను, ప్రాంతమెప్పులను అన్ని విధములైన గలుగు చర్మ రోగములను పోగొట్టును. (28)

మిక్కిలి శక్తిమంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

వనోపధి సారసవరిల్లా గుణ విష్ణుట నిస్సంకోచము, జహజమైనను మధ్యవర్తిని అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారణంబంధమును శోషమును పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరారోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజుల వరకు మందుకు 4 టోన్సు బుడ్డిలా ఆమృతమును.

పాపైటరు. — పి. డి. సావంత్,

144. ఫనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి

Proprietor: P. D. SAVANT, Panarwadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడిపో, మాంటురోడ్, మదరాసు.

ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు న్యాయమైన వెలకు దొరుకును. క్యాటలాగు ఉచితము. డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. (1918) మే నెజరు.

ఆమృతారవ అవలేహ్యము.

ఈలేహ్యము రక్తచూరశుద్ధిచేసి పిర్యమును హెచ్చించి జలమును కలిగించి యుష్ణోమనము చేసి చేతి కాచి మంటల పోగొట్టును. మెదడును చల్ల చేసి శరీరమునకు తేజస్సును కలిగించును. దీర్ఘాయు, భేదలు, కలనాచ్యు, రొమ్మురోషి మొదలగువానిని తప్పక నివారించును.

218 ఆర్థికాను దబ్బి 1-8 దు. 2-0-0.

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్,

అతంగనిగ్రహా శోషభూయం, 157, బ్రాహ్మ్య మద్రాసు.

కాళియుక్తి సంవత్సరాది సంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది.

పింగళ సంవత్సరమున జరిగిన విరోహాధోరసంగ్రహ చరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, వైదిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాఖ్యానములను, దర్శనీయములగు మహాజనుల పటములను ఇతరములైన చిత్రపటములను గలిగి మంచికాకిములపై చక్కగ ముద్రింపబడి సిద్ధముగ నున్నది.

కాగితముల కలయిక తేసి కావలసినన్ని ప్రతులు మూత్రము నిర్ణయచేసి యందుకువలన వలయువారు	
కంటే (కాగితము) టుచితము	రూ 2-0-0
అంధకీరకృత్రి సంవత్సర చందాదారులకు	" 0-8-0
" అర్ధసంవత్సర "	" 0-12-0
అంధకీరకృత్రి సంవత్సర, లేక దినకృత్రికి రి మాసముల చందాదారులకు	" 1-0-0

అంధకీరకృత్రి కాళియుక్తియు, పోస్టుచార్జ్ నెం 212 రు, మదరాసు.

ఆమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధోషధము

తామరలైలము	గజికిలైలము	మోహినీలైలము
దబ్బి 1-8 0-8-0	దబ్బి 1-8 0-8-0	నీసా 1-8 0-12-0

ఆమృతాంజనము డిపో, తయిశెట్టి పిడి మద్రాసు.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయోషధములు

బృహత్ మంజుష్టాదికావ్య

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రత్యేకమైనది. 1 పౌను నీసా రు 0-12-0.

చంద్రవర్ణ గుటీ

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-8 రు 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్గువకు మంచిమందు. 1 పౌను నీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియునాంగ్లేయభాషలో జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మస్యూటికల్

వర్మ

అయుర్వేద యోషధముల జేయువారు బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
328 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13

మలయ చందనము

(1251) పెగోగమునకు కుకారము మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికినీ తెలియదు. పత్రికము లేదు. వివిధ మున్నగు కలిపిచీకట్ల పనిలేదు. దుష్టమైన మా మలయచందనము ఎటువై తెలుపు, పచ్చ అను మూడు విధముల పెగోగమును మూడు పూటలలో మాపును. దబ్బి 1-8 2-0-0 గంధర్వఫార్మసీ, రాజమండ్రి

పాశ్చాత్య వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధోషధములు.

లోకామయవారి కస్తూరిమాత్రల నిష్పాదనను పరికింపుడు.

(ప్రతి వత్సరమునను ఒకటికొకటి నీసా విక్రయించబడుచున్నది.)

ఇండియావారు మాత్రమే కాక; బర్మా, సిలీ, మలియనేట్, గోవా, ఫిజి, విలెండ్, తిన్దూఫ్రికా, మున్నగు ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధోషధమును ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "ఒకయొక లోకామయవారి" కస్తూరి మాత్రల నీసా మియింటు నున్న యెడల, మాటికి కైదుల సమయమును, నిశ్చీంది, మొరపెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజము రోషి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్న బిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియొక నేక రోగములను, ఈ సిద్ధోషధముతో నేనచే నాశ్చర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

కైద్యశాలలో నకకవిధము లగునట్టియు సుపయోగకరములగు కర్మాటక మూలికలనుండియు యోషధములను తయారు జేయుచుందురు.

రిజిస్టరై న యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి నీసాచంద్రును ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపాపత్రము, ప్రతి నీసాలో గూడి యుండును. 260 మాత్రలను నీసా 4 అణ 10, మాత్రమే.

8 నీసాల కొకసారి తిప్పించి కొని	
టూటాల్ ఖర్చుతోడ	రూ 1-8-0
12. నీసా లొకసారి కొని	2-12-0
25. నీసా లొకసారి కొని	5-0-0

సమస్త రోగములకు మావద్ద ఆయుర్వేదీయ సిద్ధోషధములు దొరుకును.

విలాసము: — శ్రీ నీలా రాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.